

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre ... 36 kor.
Fél évre ... 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy óra ... 3 kor.

Nyilttéri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Péntek, április 6.

Szociálisták.

Egy aradi főhadnagy azt újságot az orosz frontról, hogy a bárátságosan felénk közeledő orosz katonák husvétra várják a béketárgyalások megkezdését. A lap belsejében olvasható távirat szerint a béketárgyalásokat egyelőre csak a bukott cár birodalmának szociálistái kezdik meg husvétkor. Nagygyűlést tartanak a feltámadás, a tavasz magasztos, zsolozsmás ünnepén az orosz szociálisták és a béke eshetőségeit beszél meg.

... Olyan mintha álmvilágban járnánk és a hold ezüstös fénye mellett meséket hallgatnánk ... Oroszországban békeakciót kezdenek a szociálisták ... a francia elvtársak meg akarják ezt hiusítani és harcias lelkű követeket küldenek ... Meg kell dörzsölni a szemünket és meg kell csipni a saját karunkat, hogy meggyőződjünk róla: csakugyan ébren vagyunk-e? Ki hitte volna ezt 1914. július 31-én? Akkor a francia elvtársak égtek a békevágytól és a vezérüket, a forradalmi érzésű Jaurest gyilkos orosz bérencnek kellett a béke mártírjává és a háboru első áldozatává telavatnia. Akkor az orosz szociálisták a hódítás piros szenvedélyétől tüzelve elsöpörtek minden akadályt, amely a háboru útjában állott, ma pedig elkergették a béke legveszedelmesebb ellenségét, a minden oroszok cáriját.

A szociáldemokrácia szentháromsága: — a szabadság, egyenlőség, testvériség — kellene, hogy egygyé forrassa minden hadviselő nép munkásságát, mert ez a közös szent gondolat ellensúlyozni tudná egyes nemzeteknek a becsvágytól szinte örültté vált vezetői által propagált hódítási és megsemmisítési törekvéseit. Ha a harcos felek szociálistáinak vezetőit egyképpen áthatná a béke glóriás gondolata, ha a gyilkos gyűlöletet és a féktelenül tomboló nacionalizmus érzését le tudnák tompítani arra a színvonalra, ahol már a szabadság, az egyenlőség és a testvériség eszméje uralja a lelket és az elmét, akkor méltók volnának arra, hogy a „világmegváltó” jelzót használják. Amidőn azonban azt kell látnunk, hogy a legmagasabb kultúrafokon lévő nemzetek — a franciák s az angolok — szociálistái a háboru harmadik évében is a vér-

ontást szentségként imádják, akkor tisztelettel bár, de elszoruló lélekkel fogadjuk az orosz elvtársak husvéti békegyűlésének híreit, mert úgy érez-

zük, hogy a feltámadás ragyogó ünnepe nem hozza meg az új, a békés, a nyugalmas élet feltámadását.

(=)

Anglia békeajánlatot tett

a monarchiának.

— Orosz szociálisták békekongresszusa. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Berlin. A Vossische Zeitung „Békesejtések” címen vezércikket ír, melyben többek között a következőket mondja:

— Néhány jel arra mutat, hogy a béketárgyalások megkezdésére lépések történtek, de nem német oldalról Anglia felé, hanem Anglia részéről Ausztria-Magyarországon keresztül Németországhoz irányítva.

Súlyos hiba volna abban a reményben ringatózni, hogy ezzel a béke felé már megtörtént az első lépés. Anglia ereje még nem tört meg teljesen és ha Anglia most egy békét csinál, úgy azt nagy bizalmatlansággal kell fogadni, amiatt a rendszer miatt, amelyet Anglia folytat. Távol áll tőlünk az a gondolat, hogy Angliának valaha is sikerülne, hogy kedvező különbéke ajánlattal szövetségünket hajlandóvá tenné egy békére, oly békére, amely a mi jogos kívánságainkat nem teljesítené. De ami a legnagyobb kételyt támaszt bennünk, az az a mód, az az út, amellyel Anglia a békekötéshez eljutni akar. Szövetségünkre akar nyomást gyakorolni, de különböző utak vezetnek a békéhez, de nem ugyanahhoz a békéhez. Nem szabad egy pillanatra sem elfeledkezni arról, hogy az az út, amelyre Anglia a tárgyalások menetét most ki akarja tolni, nem vezetne egy olyan békéhez, amire nekünk szükségünk van, hanem olyan békéhez vezetne csak, amilyent Anglia akar.

Köpenhága. Az oroszországi szociáldemokrata párt husvétra kongresszust hívott össze, hogy határozzanak a béke kérdésében. Ennek az első orosz békekongresszusnak híre Angliában nagy hatást gyakorolt a politikai körökre. Hír szerint az angol munkáspártban szakadás mutatkozik és a többség nagyon helyesli az orosz munkások husvéti kongresszusát.

Luganó. Az Avanti az orosz szociálisták békekongresszusával kapcsolatban bejelenti, hogy az olasz szociálisták is gyűlést fognak tartani, melyen a béke kérdését fogják megvitatni.

Berlin. A Socialdemokraten nevű svéd újság szerint az utóbbi napokban Oroszországban széltében terjesztenek egy röpiratot, amelyet Moszkva metropolitája írt alá. Ez a röpirat a következőket tartalmazza: Polgártársak! Az angolok pénzünket letoglalják, ennélfogva vonjátok vissza betéteiteket a bankokból és takarékpénztárakból. A németektől ugyan megszabadultunk, helyüket azonban az angolok foglalták el. Ez a canaille a mi pénzünkön gyilkoltatja testvéreinket és a háborut is ők idézték elő. Az angol nagykövetnél rejtették el eddig az összes volt áruló minisztereket és a cár minden aranya is ott van elrejtve. Az

árulókat azonnal népbíróság elé kell állítani, a pénzt pedig szét kell osztani a népnek. Moszka metropolitája. — Utóirat: Az átkozott angol Oroszországot kifosztotta, a mi aranyunkkal tömték a megvesztegethető minisztereket, akik a népre annyi szerencsétlenséget hoztak. A svéd szociálista lap ezt a kiáltványt facsimilében közli.

Stockholm. A szociálista csoportok, amelyek eddig az ugynevezett munkás és katonák tanácsában voltak egy új szociálista csoportban egyesültek, melynek a neve „Egység”. Az új csoport a következő programot tette közzé: A munkások tanácsa teremtette meg az új kormányt, amely a folyó ügyeket intézi el és a munkások tanácsának utasításai szerint vezeti a kormányzást. Oroszország gazdasági életének jelenlegi állapota lehetetlenné teszi a politikai forradalomnak megváltoztatását egy szociálista forradalomra. Oroszország fejletlen kapitalizmusa miatt még nem érett meg szociálista államra. Minden hasonló kísérlet ellenforradalmat okozna, ami csak a monarchistáknak lenne hasznára. A legjobb megoldás, ha a szociálisták belépnek a kormányba és jót állnak a proletáriátus fennállásáért. A háborut a német junker kapitalizmus idézte elő és ezeknek győzelme annyit jelentene, hogy Oroszországba visszatér a régi rend. Az entente szociálistákkal szemben az igaz internacionálét védik. Az orosz forradalom után a háboru célja a népek gazdasági függetlenségének védelme és az utolsó autokratikus elemek megsemmisítése. A proletárizmusnak tehát folytatni kell a háborut, míg ezeket a célokat el nem éri.

Elkészült a felmentések revízióját szabályozó rendelet.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítónk: A Budapesti Tudósító jelenti: A felmentésekhez fűződő közérdeknek minél teljesebb megóvása és a felmentések ellen emelt panaszok megszüntetése, valamint a közvélemény megnyugtatója szükségessé teszi a katonai szolgálat alól engedélyezett felmentések revízióját, amit a kormány el is rendelt.

A felmentések revíziójánál a katonai érdekek kielégítése mellett a legfontosabb állami, köz- és mezőgazdasági érdekek is természetesen mérőadó figyelembe fognak részesítettni. A revízió egyik alapeszenciája az, hogy aki nélkülözhető, vonuljon be, vagy akit más egyénnel lehet pótolni, ugyanez a hadvezetőségnek jusson rendelkezésére. A pótlásokról minden vállalat, vagy üzem mindig a maga hatáskörében köteles gondoskodni nem védköteles egyének, avagy női munkások alkalmazásával. Egyes esetekben a katonaság is fog pótlásul adni harszteri szolgálatra alkalmatlan egyéneket. Revízió alá kerülnek a katonai szolgálat alól felmentett valamennyi magyar és osztrák állampolgár, boszniai és hercegovinai tartományi illetőségű tisztek, tisztjelöltek és legénységi állományú egyének felmentései. Minden felmentett egyén, aki egyedül van felmentve az üzennel, vállalatnál, továbbá mező és erdőgazdasági érdekekből felmentett minden egyén összehasonlása céljából a birtokában levő katonai igazolvánnyal (felmentési lappal) tartózkodási, illetve alkalmaztatási he-

lyén személyesen tartozik jelentkezni a községi előjárásnál, illetve a városi polgármesternél. Ha valamely magán üzemben, vagy vállalatnál egynél több felmentett van alkalmazva, ezeket a felmentetteket az üzem, vagy a vállalat tulajdonosa tartozik bejelenteni.

A hadsereg szállítással megbízott üzemek, vasutak (a közúti vasutak kivételével) a hajózási vállalatok, bányauzemek, valamint a pénzügyőrség alkalmazottjai felmentésének revíziójáról külön fognak intézkedni.

A felmentettek jelentkezésére vonatkozólag a közelebbi rendelkezéseket a községi előjárások, városi polgármesterek a helybeli szokásos módon, városokban hirdetmény útján fogják közhírré tenni. Mindazon felmentetteket, akik előírt kötelezettségüknek a közhírré tett időben nem tesznek eleget, felmentési kötelezettségüknek elbírálása nélkül tényleges szolgálatra azonnal be fogják hívni és a katonai büntetőtörvények értelmében felelősségre fogják vonni. A felmentetteknek és a felmentést véleményező hatóságoknak is a legszigorubb kötelezettségük, hogy a felmentések igazságos és sikeres felülvizsgálhatása céljából előírt kötelezettségüknek lelkiismeretesen és pártatlansággal tegyenek eleget.

A revíziót részletesen szabályozó rendelet, amely egy vaskos füzet, már szétküldött a felmentéseket véleményező fórumoknak.

Lőtték a díszszemlére kivonult olaszokat.

Budapest, április 5. (Hivatalos.)
A főhadiszállás jelenti:

Keleti haretér:

Néhány sikeresen végrehajtott rohamcsapat vállalkozáson kívül nincs jelenteni való.

Olasz haretér:

Világos látási viszonyok mellett általában élénkebb a tüzéségi és repülő tevékenység, mint a legutóbbi napokban. Messzebördő ágyunk jó hatással lőtték a Carmonostól keletre díszszemlére kivonult ellenséges csapatokat. Olasz tengeri repülők bombákat dobtak Nabresinára és Sistianara, az Etsch völgyében levő helységeinkre és Arco újból tüzéségi tűz alatt állott. Arcoban a plébánia templom súlyosan megrongálódott.

Délkeleti hadszíntér:

A mi csapataink körletében különös esemény nem volt. Hófer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Fogházban öngyilkossá lett jegyző.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

A zempléni megyei Gyertyámos község jegyzője, Steiner József a minap öngyilkos lett. Nehéz elhatározását hosszú bűnügyi vizsgálat előzte meg. Már 1915. elején perbe fogták marhaszállítási visszaélések miatt és részese volt a Muzslay-Sebastian-féle szállításhoz is. A vármegye alispánja különböző visszaélések miatt felfüggesztette állásától. A jegyző bűnügye azzal végződött, hogy a kassai törvényszék két évi börtönrre ítélte. Mikor az ítélet jogerőre emelkedett, Steiner József perújítási kérvényt adott be, amit a Kuria el is rendelt és ideiglenesen szabadlábra helyezte a jegyzőt.

Steiner kiszabadulása után tolytatta manipulációit s az ügyészség újabban is megvádolta. Még vizsgálati fogságának idején egy cellában ült az időközben kiszabadult Haupt Kálmán marhakereskedővel, aki tanácsot kért tőle, miképen mentesse fel magát a katonaságtól. Steiner a fogházban felmentési kérvényt szerkesztett, amelyet Haupt kiszabadulásakor magával vitt és ennek alapján ki is eszközölte a felmentést. Mikor ennek határideje lejárt, újra kérvényezett, de most már rajtavesztett, mert rájöttek, hogy a gyertyámosi jegyző aktáján a pecsét és az aláírás hamis.

Steiner Józsefet újra letartóztatták és előbb a kassai ügyészségre, majd az ottani honvédkerületi fogházba kísérték. Az újabb vizsgálat megállapította róla, hogy a sorozásokon is visszaéléseket követett el. Varannón ugyanis, ahol a gyertyámosiakat sorozták, a parasztoktól 500-1000 koronát szedett el azzal az ígérettel, hogy alkalmatlanoknak fogja őket nyilvánítani. Akik nem váltak be, azoknak pénzt megtartotta, akiket pedig a sorozó-bizottság alkalmasnak ítél, azoknak visszaadta a pénzt, nehogy botrányt csináljanak.

Steiner József ellen még a vádirat sem készült el a honvédkerületi fogházban, de bűnének tudatában és attól való félelmében, hogy rendkívül súlyos ítélet vár rá, a minap reggel sztrichninnel megmérgezte magát. A fogházra halva találta ecellájában.

Francia ágyutüz St.-Quentinől délnyugatra.

Berlin, április 5. (Hivatalos.) A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati haretér:

A heves tüzéségi harc Lens és Arras között tegnap is tartott. A Perennes-Combresi országúttól északra az angolok több ízben meghiusult előretörések után este új támadás céljára jelentékeny erőket vetettek harcba, amelyeknek csapataink ismét súlyos veszteségeket okoztak és azután kitértek. St.-Quentinől délnyugatra a francia tüzéség több órán át tűz alatt tartotta az általunk éjjel kiürített állásokat, amelyeket aztán az ellenséges tüzéség harc nélkül megszállott. Latfaurnál a franciák egy előretörését visszaverték. Útegeink Vendressnél (az Oisnetől északra) felgyújtottak egy lőszerraktárt. A földmegrázkodtatás és a dörrenés az arcvonal mögött negyven kilométernyire is észlelhető volt. Reims-től északra egy hatásosan előkészített és erőteljesen végrehajtott vállalkozásunk jól sikerült. Az ellenség vereséget szenvedett és több mint 800 foglyot ejtettünk.

Keleti haretér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala:

Rigától délre támadó csapataink behatoltak az oroszok állásaiba, szétrobbantottak néhány fedezéket és foglyokkal és zsákmánnyal visszatértek. Taepijelénél, Bróditól délre, rohamcsapataink egy előretörésük alkalmával 41 foglyot és egy géppuskát szállítottak be az ellenséges árkokból.

József főherceg vezérezredes arcvonala:

Lényeges esemény nem történt.

Mackensen vezértábornagy hadseregének arcvonala:

A Szereth jobb partján, Garleaskanál felderítő osztagaink benyomultak egy orosz támaszpontba és 80 fogollyal és két aknavetővel tértek vissza vonalainkba.

Macedóniai haretér:

A Cservena-Steau, Monasztirtól nyugatra ismét elragadtunk a franciáktól néhány árkot, amelyek az utolsó harcok alkalmával kezükön maradtak. — Ludendorff, első főszállás-mester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Háboru mellett döntött a szenátus.

— Amerika flottája együtt dolgozik az entente hajóival. —

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

A Reuter-ügynökségnek jelentik Washingtonból:

Az amerikai képviselőház egyhanguan elhatározta, hogy holnap, csütörtökön délelőtt tíz órakor megkezdí a háborus kormányjavaslatnak a tárgyalását. A tanácskozás megszakítás nélkül fog tartani mindaddig, a míg a javaslatot el nem fogadják.

London. A Reuter-ügynökség jelenti Washingtonból: A szenátus külügyi bizottsága ma küldte meg a háboru esetére szóló kormányjavaslatok tárgyalását. Hitevek szenátor kijelentette, hogy a szavak ideje elmúlt és most a tettek következnek. A háboruért csakis a német kormány felelős. Amerika nem akar területi gyarapodást, kártérítést sem követel a veszteségekért, amelyeket a háboru okozott. Meggondolás nélkül adja a pénz és véráldozatot az emberi igazságért. Lodge szenátor szintén a háboru mellett foglalt állást és követelte, hogy az Amerikában levő német hajókat foglalják le, az általános védkötelezettséget pedig léptessék életbe. Végül követelte a szenátor az entente-tal való teljes együttműködést. A szenátus külügyi bizottsága végül a javaslatot elfogadta, a szenátus elé bocsította és kijelentette, hogy Németországgal hadiállapot áll fenn.

Washington. A Reuter-ügynökség jelenti: A külügyi bizottság javaslatát a szenátus 82 szavazattal 6 ellen, elfogadta és a hadiállapotot Németországgal fönnállónak jelentette ki.

A Daily Telegrafnak jelentik Washingtonból: A Capitoliumot egész nap katonák és lovas rendőrök veszik körül, mert Wilson attól tart, hogy a pacifisták merényletet akarnak elkövetni.

Newyork. Amerikában a lakosság magatartása általában nyugodt. Háborus lelkesedéstről szó sincsen. Háromezer szociálista gyűlést tartott, melyen a háboru ellen tüntettek.

Zürich. Az Economiste Itália hivatalos kimutatása alapján megállapítja, hogy az amerikai külkereskedelmi forgalom a tengeralattjáró háboru következtében február havában 950 millió frankkal csökkent.

A Daily Newsnek jelentik Newyorkból: Wilson elnök feihatalmazta az amerikai tengerészeti minisztert, hogy az entente hatalmak tengerészeti vezérkarával tervet dolgozzon ki az amerikai flottának az európai vizeken az entente flottával való együttműködése céljából.

A Daily Cronicle jelenti: A washingtoni angol nagykövet, Rice olyan híreket terjeszt, melyek szerint a hadiállapot kihirdetése után Amerika nyomban együtt fog működni az entente-tal.

A Daily Cronicle jelentése szerint mozgalom indult meg, hogy az Amerikában internált német hajókat az entente rendelkezésére bocsássák.

Hága. Ausztria-Magyarországról Wilson elnök a kongresszusban tartott beszédében eze-

ket mondta szó szerint: Nem szoltam semmit Németország szövetségeseinek álláspontjáról, miután ők ellenünk nem követtek el semmiféle hadicselékmenyt és minket nem provokáltak arra, hogy jogainkat és becsületünket ellenük is megvédjük. Az osztrák-magyar monarchia ugyan abszolút csatlakozást jelentett be a kíméletlen tengeralattjáró háboruhoz és ezért kormányunk nem volt abban a helyzetben, hogy Tarnovszky osztrák-magyar nagykövetet fogadjon. De ez az állam még sem vett részt az amerikai polgárok elleni háboruban a tengeren és ennél fogva veszem magamnak azt a szabadságot, hogy egyelőre a viszony megszakítását Béccsel elhalasztom.

Letartóztattak egy urileányt (Szerelemi tragédia váratlan fordulata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A Nagyváradai Napló írja: A nagyváradai uritársadalom familiális esendjét szenzáció vihara kavarta fel tegnap. Letartóztattak egy váradai urileányt. A letartóztatás, mint a fáma hírül adja, egy szerelemi tragédia epilógusa.

Az előzmények számai Debrecenbe vezetnek. Két héttel ezelőtt egy váradai leány, akinek itthon özvegy édes anyja van, ellátogatott Debrecenbe a vőlegényéhez, akivel a mult esztendőben jegyezte el magát. A találkozás következménye volt-e, vagy tragikus véletlen okozta, — ekkor még lehetetlen volt megállapítani — de a vőlegény halva maradt a találkozás színhelyén. A halálesetet ekkor úgy állították be Debrecenben, mintha öngyilkosság történt volna. Most azonban olyan természetű bizonyítékok jutottak a nyomozó hatóságok tudomására, hogy ennek alapján az elhunyt vőlegény menyasszonyát tegnap letartóztatta Kolb Géza nagyváradai vizsgálóbíró.

A szerencsétlen helyzetbe került menyasszonynak tegnap egy áruhába öltözött esendőr kézbesítette a vizsgálóbíró idézését, aki mitsem sejtve elment a kihallgatásra. Itt állítólag a debreceni eset részletei felől hallgatták ki a leányt. Vasuti alkalmazottak vallottak amellet, hogy a váratlan haláleset éjszakáján a váradai leány ott volt vőlegényénél, akit viszont széngázmérgezés ölt meg. A széngáz fejlesztésére két faszénnel megrakott csésze volt elhelyezve a szobába. A csészek odahelyezése volt a gyanu szerint a menyasszony bűne.

A vizsgálat stádiumában lévő ügy nyomozási érdeke tiltja, hogy a kínos ügygyel az adatok kapesán foglalkozzunk. Talán megvan a lehetősége annak is, hogy az igen tiszteletben álló és már élete nyarán élő leány tisztázza magát a gyilkosság borzalmas vádjá alól. Ez esetben azután a meghurcolás elviselhetlen következményekkel járna.

A gyanúsított és letartóztatott leány különben kedvező vagyoni viszonyok mellett élő nemesszivü, jótékony hölgy hírében áll. Nem a nép szegénysorsu üldözöttjein, hanem kihivatalnokok nyomorán iparkodott enyhíteni. Pénzügyigazgatósági kisbeamterek, törvényszéki irnokok és más szegénysorsu állami tisztviselők családtagjain segített pénz vagy természetbeni adományokkal. Az érdekes ügy fejleményei felé izgalmas érdeklődéssel tekintenek azok, akik a tragikus eset részleteit már ismerik.

Nagy Janos kúszminiszteriumi államtitkár.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

„Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére Nagy Janos közgazgatási bírósági ítélőbíró államtitkárrá kinevezem. Kelt Laxenburgban, 1917. évi március hó 31-én. Károly s. k., Jankovich Béla s. k.“

Egy estkap tudósítója beszélgetést folytatott Nagy Janos közoktatásügyi államtitkárral, aki a következőket mondotta:

— Programom nincs, de nem is lehet, mert én adminisztratív államtitkár vagyok, csak igazgatás és kezelés a feladatom. Tudom, hogy kinevezésem ellen akciót folytattak és támadásokat intéztek, ezekre nem felelek. Annyi tény, hogy én prononszizozott keresztény vagyok. A kúszminiszteriumban az a szokás, hogy az egyik államtitkár katolikus, a másik református. Most a másik államtitkár ur református, (Hosvay Lajos), én pedig katolikus leszek. Tudja, hogy én a bíróságtól jöttem, ahol megtanultam a pártatlanságot, részrehajlatlanságot és elfogulatlanságot.

— Mi az, hogy prononszizozott keresztény? — kérdezte az intervjut csináló újságíró.

— Az, hogy én hitéletet élő keresztény, jó keresztény vagyok, minden ősom magyar és hívő volt. En a csöndes munka embere vagyok, el kell tehát tűrnöm a keresztény világnézetekkel ellentétben álló egyének és csoportosulások támadásait. Ami ezt illeti egyébként hivatkozhatom egy régi Keskápoly anekdotára: Egyizben végigment a falun kocsin az édesanyjával, aki azt mondotta, hogy jó volna reflektálni fiának a sűrű támadásokra, amik érik. Keskápoly erre azt válaszolta:

— Látja édesanyám, ha én leszállnék a kocsiról, hogy minden egyes kutyával leálljak viaskodni, aki megugat, sohasem érnék haza. Így vagyok vele én is. Ők csak ugassanak, én meg haladok tovább.

TORVÉNYKEZÉS.

Ügyvéd által megvádolt táblabíró.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Érdekes rágalmozási pertárgyalását kezdte meg ma a szabadkai törvényszék. A vádlott dr. Mamuzsich Bódog szabadkai ügyvéd volt, akit hatósági közeg megrágalmozásával vádol az ügyészség. A per előzménye is a szabadkai törvényszéken folyt le. Dr. Mamuzsich elvesztett egy polgári pert, amelyben a polgári tanács elnöke dr. Weisz Aladár táblabíró volt, az alperes ügyvéd pedig dr. Janiga János országgyűlési képviselő. Az elvesztett pert meglebebezte dr. Mamuzsich s a felebbezésben súlyos rágalmozással illette dr. Weisz táblabírót. A beadvány indokolásának egyik része így szól:

— Abban, hogy ezt a pert alperes megnyerte, összefüggést kell látnom elnöklő dr. Weisz Aladárnak a közelmúltban táblabíróvá történt kinevezése és alperes ügyvédjének, dr. Janiga Jánosnak országgyűlési képviselővé válás között.

Vagyis burkoltan azzal vádolta dr. Weisz Aladárt, hogy dr. Janiga járta ki részére az ítélőtáblai bíróvá történt előléptetését. Dr. Weisz felszólította dr. Mamuzsichot, hogy vonja vissza beadványát, de az nemesak nem vonta vissza, hanem egy polgári per tárgyalása keretében újabb rágalmozással illette a táblabírót.

— Dr. Weisz Aladár a szabadkai törvényszék mételye, aki inficialja fiatalabb bíró tár-

sait → mondotta dr. Mamuzsich. Az ítéleteket basamódra hozza s nem veszi figyelembe az elnöklete alatt működő tanács bírónak véleményét. Ezenkívül még sok súlyosan sértő és becsületbevágó dolgot mondott dr. Mamuzsich, aki ellen rágalmazás miatt Balogh Jenő dr. igazságügyminiszter felbatalmazásával pert indított a megrágalmazott táblabíró.

Ma volt ebben az ügyben a főtárgyalás. Dr. Mamuzsich a tárgyalás elején bocsánatot kért dr. Weisztól, kijelentette, nem akarta megsérteni s téves információ alapján mondta az inkriminált kitételeket.

Dr. Weisz elfogadta a bocsánatkérést és nem kívánta vádított ügyvéd megbüntetését. Kérte, hogy az ügy iratait dr. Polgár István táblabíró, törvényszéki elnök útján küldjék fel az igazságügyminiszterhez s ő attól teszi függővé az ügy további letárgyalását.

A törvényszék a tárgyalást elnapolta arra az időre, míg megérkezik az igazságügyminiszter válasza, hogy elfogadja-e a bocsánatkérést, vagy utasítja Weisz dr. táblabírót a per letárgyalására.

Egy milliót vesztett kártyán Odescalchi herceg.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Nyíregyházáról jelentik Odescalchi Zoárd herceg öngyilkosságáról:

A herceg nem személyesen intézte a bevásárlásokat, hanem fővárosi cégeket bízott meg vele, ami jelentékeny árdifferenciákat okozott.

Más verzió szerint a herceg nem üzleti ügyekből kifolyólag, hanem nagy kártyaveszteségek miatt lett ideges, majd öngyilkos. Tény az, hogy Odescalchi herceg a legutóbbi napokban, amikor bécsi útjáról visszatérőben volt, egy millió koronát vesztett el kártyán. Az is tény, hogy az utóbbi négy hétben öt katonai bizottság járt Deveseren. Tegnap este 8 órakor is különvonaton egy tábornok vezetésével három tagú katonai bizottság érkezett.

A hercegnek állandó összetűzése volt a fölfőtes katonai hatóságával, mert embereihez, akik ipartelepén dolgoztak, ragaszkodott és nem respektálta az áthelyezési rendelkezéseket. Névtelenül többször föl is jelentették. Egy hivatalnok, akit a névtelen följelentések miatt Budapestre citáltak, a vonaton öngyilkosságot követelt el.

Odescalchi herceg még az 1915. év elején összeköttetésbe lépett a hadügyminisztériummal, a hol szállításokra kapott megbízást és szerződést szerzett magának óriás mennyiségű savanyúkáposzta szállítására. Először úgy volt, hogy saját birtokairól fogja a káposztát szállítani, de azután összevásárolta a környék savanyúkáposztáját, a mi természetesen telverte az árakat. Akkor kétezer foglyot osztottak be hozzá, a kik a káposztát taposták és a hordókat készítették. Később a herceg kibővítette a vállalkozást más élelmiszerek szállítására is és arra bírta a hadügyminisztériumot, hogy ott egész intézményt létesítsen, a melynek a neve K. u. k. Industrie- (XII.) Abteilung. Azt mondják, hogy a szállításokkal 40 millió koronányi forgalmat ért el.

A hadügyminisztérium Langer altábornagyot és egy hadbiztost küldött ki, a kik tegnap oda is érkeztek és lefoglalták a könyveket a vizsgálat céljaira. Odescalchi nem várta meg a vizsgálatot és mikor a két tiszt odaérkezett, fölbeltte magát és meghalt. Budapesti körökben, különösen a nemzeti Kaszinóban már régen rossz szemmel néztek Odescalchi üzemeit és visza is vonultak tőle.

A temetésre vonatkozóan még nem történt intézkedés. A hadügyminisztérium utasításait bevárják és csak azután rendelkeznek az öngyilkos főr eltemetéséről.

LEGUJABB.

Ejjel 2 órakor érkezett telefonjelentés.

Április végén lesz a hivatalos hadüzenet.

Washington. Legkésőbb e hó végén hivatalosan is meg fog történni a hadüzenet.

Amsterdam. A Daily Telegraf jelel Washingtonból. A demokrátpárti vezérek kijelentése szerint e hét végén a kormány három milliárd dollárnyi új adók és hitelek megszavazását fogja kérni. A kongresszus ki fogja mondani, hogy az entente-nak és az Uniónak eszközözendő hadiszállítások haszna korlátok közé szorítható. Franciaországot és Oroszországot ötszázmillió dollár értékű kötelezvényvel, Franciaországot ezenkívül nagyobb összegű készpénzzel is segítyezik.

A Reuter-ügynökség jelel: hogy a kormány háborus javaslatát Wardaman, Stone és Morris szenátorok ellenezték, azonban kijelentették, hogy háboru esetén támogatják a kormányt.

Genf. A Temps szerint a Monge nevű francia tengeralattjárót az Adrián elsüllyesztették. Részletek hiányoznak.

Koppenhága. Venizelosz az entente-nak azt a javaslatot terjesztette elő, hogy Szalonikit és környékét független köztársaságnak nyilvánítsák. Görögország esatlakozni akar ehhez a köztársasághoz.

IRODALOM ES MŰVESZET.

Színházi műsor:

Pénteken: Nincs előadás.

Szombaton: Nincs előadás.

Vasárnap délután 3 órakor mérsékelt hely-árukkal: Cigányszerelem, operett.

* **A színház hírel.** Husvét ünnepi előadások. Husvét vasárnap és hétfőn két-két előadás lesz a színházban. Vasárnap délután 3 órakor egyik legkedvesebb operett, a Tatárjárás van műsoron, a főszerpekben Z. Váradi Margit, Horváth Mici, Járni B., Barics, Járni S., Győző, Polgár. Este pedig a legnagyobb sláger operett, a Csárdás királyné. Hétfőn délután 3 órakor Legénybuesu künő operett a már ismert elsőrangú szereposztásban, este pedig ugyanezak a Csárdáskirályné, a mindig zsúfolt házakat vonzó sláger operett. — Pénteken és szombaton nem tart előadást a társulat.

* **Művész-zsur.** A kulturpalotában levő kiállítás rendezői esütörtökön, 12-én délután 5 órakor magas nivóju zsurt rendeznek aradi írók és művészek közreműködésével. A műsor egyes számainak előadására sikerült Várnai Jenőt, Horváth Micit, Vas Annát, Kubelka-Vas Ferdit, Zerkovitz Rudolfot, Zombory Andort és Bors Lászlót megnyerni. Az előadásra jegyek 4—1 korona árban Scherhagh H. és Fia cégnél válthatók.

* **A kiállítás vásárlói.** Arad intelligens közönsége megérti az idők járását és tudja a maga kötelezőségeit. Az aradi művészek kiállítását nemesak tömeges látogatásával tünteti ki, de nem marad el a vásárlásaival sem. Eddig, Földes János dr., Kovács Vince, Róth Zsiga, Kintzig Jánosné és mások vásároltak képeket, holnapra helyezték kiállításba többen a maguk vásárlásait. A közönség figyelmét felhívjuk erre a magas nivóju kiállításra, melyet díjtalanul tekinthet meg a kulturpalotában délelőtt 10—1-ig és délután 4—6-ig.

Dunába fullasztott uri fia.

(Egy kis gyermek tragédiája.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítónk: Ma délután megjelent a rendőrségen Hess Miklósné, egy hadbavonult mérnök felesége és elmondotta, hogy Frigyes nevű hat éves fia ma reggel kilen órakor elment hazulról és azóta nem látta a gyermeket, és minhogv attól fél, hogy a fia, valami bűnnek az áldozata, a rendőrség segítségét kéri. Minhogv a hatóság nem tudott az anyának semmiféle felvilágosítást adni, elment a Boráros térre, hogy az ott posztoló rendőrnél érdeklődjék fia sorsa iránt. A mérnökne ugyanis a József-köruton lakik és tudta, hogy a fia a Boráros-téren szokott játszani és, hogy a rendőr ismeri őt.

A rendőr nem tudott Hess Frigyesről semmit, de arra emlékezett, hogy a délelőtt folyamán egy Kis János nevű fiu figyelmeztette őt, hogy a Duna-part lépcsőjén két fiu veszekszik és kérte, hogy menjen a segítségükre. Mire azonban a rendőr odaért, már senkit sem talált ott.

Előkerítették ezt a Kis Jánost, aki eleinte azt mondotta, hogy nem tudja mi történt a fiukkal, de később az ügyeletes rendőrtisztviselő előtt a következő szomorú drámáról számolt be.

— Láttam, hogy tíz óra tájban a kis Hess fiu, akit én ismerek, mert magam is a lépcsőkön szoktam vele játszadozni a legalsó lépcsőfokon papírsónakokat ereget a Dunára. Arra jött egy közös ismerősünk, egy Szekeres János nevű kilenc éves pajtásunk, aki már napszámba járt és a gazdája valamiért elküldte és így került a Duna partra. A Szekeres el, akarta venni a Fricitől a papírsónakot, de ez nem adta oda, mert azokat, ugymondotta, az édesanyja készítette és amitt az anyuka készített, az az enyém. A napszámos fiu, ekkor derekon kapta a vezna urifut, ez minden erejével meg akart szabadulni tőle, azonban nem tudott és én láttam, amikor a Szekeres felkapta a Fricikét és belevágta a Dunába. A teste többé nem jött fel a víz színére.

Mikor a szerencsétlen anya meghallotta fia tragédiáját összeesett és a rendőrorvos csak nehezen tudta eszméletre kelteni, de egyuttal meg kellett állapítani azt a szomorú tényt is, hogy Hessné tájdalmában megőrült. Beszálították egy szanatóriumba, ahol ápolás alá vették.

A katonák vagyona. A belügyminiszter körrendeletben felhívta az árvaszékeket, hogy a hadbavonultak, főként pedig a hadifogságba esett katonák vagyoni és személyes javainak megvédésére az eddiginél nagyobb gondot fordítsanak. A katonai szolgálatuk teljesítése folytán távollévők ugyanis egy tekintet alá esnek a hősi halált halt, vagy eltűnt katonák hozzátartozóival, akiket a gyámhatóság istápol. A távollévő katonák minden előirt formáság mellőzésével bármilyen ügyükben egyszerű tábori levelezőlapon küldheik meghatalmazásukat az árvaszékeknek. A belügyminiszter körrendelete most arra is utasítja az árvaszékeket, hogy amennyiben észreveszik, hogy a távollévő katonák vagyonát hanyagul kezelik, vagy eltékozzolják, figyelmeztessék a rokonokat, hogy gondnok kirendelését kérjék.

Az „ARADI KOZLONY“

már a kora reggeli órákban kapható minden nagyobb papírkereskedésben és dohánytözsdeben :-
Egyes szám ára 12 fillér.

Látogatás a fogoly minisztereknél.

— Némaságra kárhoztatva az orosz főméltóságok. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A Djen egyik munkatársának megengedték, hogy a szolgálattétőt kíséretében látogatást tegyen a дума palotának ugynevezett „miniszterpavillonjában”, ahol jelenleg előkelő orosz főméltóságok vannak letartóztatva, akiket az ideiglenes kormány a forradalom kitörésekor vetett fogságra. Elképzelhetetlen, hogy egy olyan óriási hatalmas országnak nagy uraival, hatalmas vezetőivel úgy bánhassanak, mint ahogy azt az újságíró elmondja, aki a következőket írja:

— Nem meghatottság nélkül készültem arra a történelmi jelenetre, hogy azokat, akik még tegnap tejhatalmu urai voltak egy nagy népnek, ma mint foglyokat találjam együtt, akik be vannak zárva és szabadságuktól meg vannak fosztva.

— A miniszterpavillon három nagy helyiségből áll, továbbá egy kisebb benyilóból és mellékhelyiségből, ahol a szolgazemélyzet tartózkodik. Az első helyiségben, amelybe beléptünk, tizenöt-husz foglyot találtunk, csupa magasrangú katonát, továbbá Schechowow hereget a szinodus prokurátorának volt adjutánsát és Czaplinszky szenátort. Mikor megpillantották a szolgálattétőt, a foglyok felálltak helyükről. Az internáltak, valamint ennek a fogolytábornak pompás szalonja úgy hatott rám, mintha a legelőkelőbb tábornokok ünnepélyes konferenciája elé léptem volna. Egy fehér kendővel letakart nagy íróasztalon könyvek tömege, ivó poharak és a foglyok étkezésének maradványai. Siri esend uralkodik.

Szigoruan eltiltották a foglyoknak, hogy egymással akár egy szót is váltsanak.

— A tauriai palota parancsnoka ez alkalommal látogatta meg először a foglyokat, megkérdi tőlük, hogy van-e valami kérésük. Balék tábornok, Szentpétervár volt városi parancsnoka, az első, aki megtöri a csendet. Azt az általános kívánságot adja elő, engedjék meg a foglyoknak a beszélgetést és kijelenti, hogy oly hangosan fognak beszélni, hogy a Preobrasenki-gárda, amely a mellékhelyiségben tart őrséget, minden szót meghallhat. Politikáról egyáltalában nem fognak beszélni.

— A tiszt kijelenti, nem teljesítheti ezt a kérést abból az indokból, mert tisztársai a beszéd tilalmát tekintik egyetlen eszköznek, amellyel meglehet akadályozni, hogy foglyok összeesküvést szőjjenek. Balék tábornoknak ezek után nem marad más hátra, minthogy meghajtsa magát és visszalép. Ezután állnak elő a tábornokok különböző kérésekkel, amelyek mind arra irányulnak, hogy a helyzetükön javíthassanak. Karzev „poigartárs”, volt adminisztrátor, könyörögve kéri, hogy cseréljék ki a kényelmetlen pamlagot egy nagyobb fotellel, mert nem tud aludni. A volt hatalmas ur eme kis kérésének eleget tesznek, mert az ideiglenes kormánynak egészen mindegy, hogy Karzev ur milyen ágyon alszik, ha csak a tauriai palota falain belül katonai felügyelet alatt végzi ezt az életszükségletet. Mások azt kéri, hogy engedjék meg nekik ruhát vagy vánkost behozatni, vagy mondják meg élnek-e a hozzátartozóik.

— Távoztunk ebből a fényes helyiségből. Egy kisebb szobába léptünk, ahol a kivetetes banásmódra részesülő foglyok voltak és pedig a volt miniszterek. Itt van Cayezin herceg, Goremykin, Bark, Szahowszkoj hereg,

Bielzki szenátor és mások. Az urak a nagy meleg miatt panaszkodnak és a szolgálattétőt megigéri, hogy nyitva hagy egy ajtót, de erre valamennyien felkiáltanak, hogy léghuzam van. Különbözőn itt is ugyanolyan abszolút hangtalanság uralkodik, mint a másik helyiségben. A foglyok szűk körben ülnek, egy kis kerek asztal körül, amelyen üres teás poharak, tálcák, könyvek és írószerek vannak. Csak az állandóan fel és lesétáló testőrörszem rontja el azt az illúziójukat, mintha baráti körbe lennének.

— A harmadik helyiségben aránylag kevésbé jelentős urak tartózkodnak, többnyire rendőr és esendőrlőnök. Pleiniov esendőrzendes olyan komikus benyomást kelet, hogy nehezire esik az embernek megtartani a komolyságát, mikor megijátja az öreg urat. Ugy néz ki, mintha a kis fiának a ruhájában járkálna. A kabátjának az ujjai oly rövidek, hogy alig tud mozogni. A tömeg ugyanis lakásán éjszaka lepte meg és arra kényszerítette, hogy sietségekben a kis fia ruhájába bujjon be.

Letartóztatott kabaré-író.

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Menyasszonyával korzózott tegnap délután a Kossuth Lajos-utcában Harmath Imre, az ismert kabaré-író, amikor szemben találkozott vele a katonai rendőrség IV. kerületi vezetője, Szücs Nándor főhadnagy. A katonatiszt intett Harmath Imrének, aki követte őt a közeli kapu alá.

— Ön azonos Hoffmann Imrével, aki egy és háromnegyed esztendővel ezelőtt hazajött a frontról s azóta nem jelentkezett?

— Igen, — hebegte halotthalványan a fiatal író.

— Letartóztatom önt, kövessen!

Harmath Imre meglátorodva dőlt a falnak. Menyasszonya elhárító mozdulatot tett a katonatiszt felé, másik karjával pedig átfogta véglegényét és sirva fakadt. Menyasszonya könyveinek láttára az író is zokogni kezdett s ketten kérlelték a katonai rendőrség tisztjét. Harmath Imre azt állította, hogy nem követett el semmi bűnt, betegesen jött haza a frontról, ma sem egészséges még s hogy most sirva fakadt, az is hisztériájának tulajdonítandó.

Szücs Nándor főhadnagy azt mondta erre az írónak, hogy mutassa meg iratait, de Harmath Imrének ez nem volt módjában.

— Akkor követnie kell, mert ön ellen feljelentést tettek. Ne sirjon, ne esináljon föltűnést, mert már az egész utca összefutott.

Csakugyan a szokatlan jelenet, a fiatal pár hangos jajveszékése, megható ölekezés és bucsuzkodása élelnek riadalmat keltett a délutáni korzón. Nagy tömegekben csoportosultak a járó-keleők, akik közül többen fölismerték a fiatal író s a katonatisztel való párbeszédéből meg is tudták, hogy miről van szó. Rendőr is jött, aki osztlásra bírta a közönséget és Harmath Imre elválva menyasszonyától, követte a főhadnagyot a katonai rendőrségre. Mielőtt azonban oda mentek volna, Szücs Nándor főhadnagy Harmath Imre kérésére elment vele a Bárd-léle zeneműkereskedésbe, ahol az író fölvette az esedékes járandóságait, hogy ne legyen a fogházban pénz nélkül.

Harmath Imrét kihallgatása után átkísérték az ezredéhez, ahol lecsukták. Harmath közlegény a budapesti háziüzrednél, a harmincketteseknél. Elhagyott menyasszonya tett el-

lene feljelentést éppen a tegnapi napon s ha a főhadnagy nem találkozik vele, katonai közrendőrök tartóztatták volna le, mert már utasítást kaptak, hogy Aradi-utca 11. számú lakása kapujában lessenek rá.

Hetvenezer

rokkant katona van.

(Minden rokkant sorsáról gondoskodnak.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A Rokkantügyi Hivatal a minap megjelent kormányrendelettel átalakult magyar királyi hadigondozó hivatalná. Az ujonnan átszervezett hivatal Vilmos császár-ut 37. számú ház első emeleti egész frontját elfoglalja már s a publikum legnagyobb részének fogalma sincs arról, hogy ezekben a fehérajtós, friss festésű hivatali szobákban milyen lázas és szakadatlan munka folyik. Az előszobákban rokkant katonák töltik be a hivatali szolgáló tisztet, a folyosókon aktacsomókkal járnak-kelnek az egyes ügyosztályokban dolgozó tisztviselők s a szobákban gépirókisasszonyok kopognak. A hivatal munkája napról-napra nő. S minél tovább tart a háború, annál több lesz a megrokkant harcós, akinek sorsáról gondoskodni kell.

A hadigondozó hivatalnak máris három külön ügyosztálya van, a rokkantügyi, a közgazdasági és az árvaügyi. A hivatal szervezést és működési körét a kormány új rendelete még jobban kibővíti. A hadigondozó tevékenysége ki fog terjedni az egész ország területére, mindenütt lesznek expozitúrái, amik belékapcsolódnak a központ funkcióiba. Óriási fontosságú hivatal ez, melynek hosszú évtizedekig lesz még munkája a szörnyű háború után, hogy a harcok nyomorék és megrokkant hőseit talpra állítsa, életkedvet öntsön beléjük s kenyeret biztosítson számukra. A hadigondozó hivatalban meglepő és érdekes adatokat közöltek a hivatal sokirányú működéséről.

A hadsereg által megküldött személyi lapokból kiderül, hogy eddig hetvenezer rokkant van az országban.

Ezeknek a sorsa immár a hadigondozó kezében van. A rokkantak közül február elejéig harmincezernél több volt azok száma, akik utókezelésben részesültek s azután valamelyik rokkantiskolában ipari, kereskedelmi vagy másirányú kiképzést nyertek.

A rokkantiskoláknak egész sora dolgozik már a fővárosban és a vidéken. Intenzív és céltudatos tanítás folyik ezekben az iskolákban. Például Budapesten öt, a vidéken nyolc analfabéta-tanfolyam van rokkantak számára. A balkezesek írástanítása a fővárosban egy, a vidéken két rokkantiskolában folyik. A Váci-úti 55. számú rokkantiskolában gimnáziumi oktatást is nyerhetnek a rokkantak. Gépirás, számítás, könyvitel, irodakezelés, üzleti fogalmazás minden fővárosi és vidéki rokkantiskola tanrendjén szerepel.

Az ipari foglalkozások valamennyi ágát felölelik a rokkantiskolák. Az asztalosmesterségtől a cukrászságig mindent megtanulhat a rokkant katona. Vannak gépkezelői, fényképezési, iparművészeti, erdőéri tanfolyamok is, sőt még házmesteri kurzust is találunk a kassai rokkantiskolában. Külön oktatásban részesülnek a háború legszerencsétlenebbjei, a vak katonák. Oktatásuk szintén többirányú s kedvüknek és képességeiknek megfelelő specialis írógépeken gépirásra tanítják őket s nagy ügyességre tesznek szert a telefonkapcsolásban is. A hadigondozó-hivatal telefon központját például, amelynek husz mellékállomása van, egy vak katona kezeli bűmulatos precizitással.

A földmiveléssel kapcsolatos kiképzést az ország különböző városaiban lévő tizenegy földmives-iskolában kapják a rokkantak. A dunabalparti rokkantiskolában, amely a Váci-úton van, 690 rokkant, a dunajbalti iskolában (Szegényház-utca) 1296, a Munkácsy-utcai 600, a Márvány-utcaiban 570, a Révész-utcaiban 1200, a Timót-utcaiban 1350 rokkant van állandóan elhelyezve. A vak katonák Ida-utcaiban iskolájában szintén állandóan be van töltve a rendelkezésre álló 151 hely. A vidéki rokkantintézetek közül a legnagyobbak a kassai, kalocsai, pozsonyi, sátorlajuhelyi, rózsahegy és besztercebányai.

A rokkantiskolákból kikerülő rokkantaknak a lehetőség szerint rendelkezésre bocsátják az iparuk üzéséhez szükséges szerszámokat, illetve gépeket, de ez a kérdés még nincs ren-

dezve. A hadigondozó hivatal és a kereskedelmi miniszter között tárgyalások folynak, s egyelőre még leginkább azokra az anyagi eszközökre vannak utalva az egyes intézetek, amiket egyes jótékony adományok és előadások bevételei szereztek nekik. Az így egybegyűlt összegből számos rokkant katonának rendeztek be kis üzletet, műhelyt és trafikot.

A kormány rendelete értelmében most kezdtek meg az egyes törvényhatóságok területén a rokkant katonák összeírását. A hadigondozó hivatal minden rokkantat számon tartani, mindegyik sorsáról gondoskodni kíván, nehogy azok, akik a haza védelmében lettek koldusokká, mint a régi háborúk invalidusai, vitézségi éremmel a megkopott katonakabátot, csakugyan kintornával legyenek kénytelenek összekoldulni a filléreket.

Hat hónap múlva jöhetnek az amerikai csapatok Európába.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Ma kezdte meg a washingtoni kongresszus Wilson elnök hadüzenetének tárgyalását. Az elnök felezőltotta a parlamentet, hogy vegye tudomásul a hadiállapotot Amerika és Németország között és adja meg a kormánynak a háború viselésére szükséges eszközöket. Többek között ötszáz ezer ember sorozását kérte, akik az általános hadkötelezettség alapján alkotják majd az Unió új hadseregét.

Felvetődik az a kérdés, hogy Amerika mennyiben fog az ententával egyesülve Németország ellen harcolni és főleg az a kérdés, hogy ez a félmillió ember mikor juthat el a harcterekre. Valószínű, hogy Amerika úgy a szárazföldön, mint a vizen segítségére akar lenni az ententának és ezért nem érdektelen Amerika hadseregszervezetével foglalkozni.

1911. év tavaszán és nyarán a mexikói háború fenyegette Amerikát és ezért mozgósították az ugynevezett Texas-hadosztályt a mexikói határokon. Ez a mozgósítás teljes frakkóval végződött. Látták, hogy a mozgósítás céljaira jobb szállítási eszközökről kell gondoskodni, úgy a szárazföldön, ahol az amerikai magánvasutak, valamint a tréncsapatok teljes hiánya rendkívül zavarólag hatottak, valamint a vizen, ahol nem gondoskodtak a csapatok harctéri szállításának módjáról. Nem is sikerült az emittett divíziót gyülekezésének befejezéséig megfelelő erősségig kiállítani.

A hadvezetőség felismerve a borzasztó hibákat, később többször rendelt el részleges mozgósítást. Az az elv, hogy a tábori hadosztályhoz tartozó milicz-csapatok előbb államaiknak fővárosában gyűjtsenek össze, mielőtt a tábori hadsereghez csatlakoznának. 1912-ben a hadügyminiszter jelentést tett a kongresszusnak és rámutatott arra, hogy feltétlenül meg kell reformálni a hadsereg területi és taktikai szervezetét. De csak az 1916. év decemberében összeült kongresszusnak terjesztették elő ezeket a reformterveket és így nem lehet tudni, hogy a reorganizációt milyen mértékben hajtották végre. A fő elv az, hogy az Egyesült Államok egész területét négy nagy részre osztották és minden egyes rész kiállít egy-egy divíziót. Ez a reform meggyorsítja a mozgósítást és lehetővé teszi egy tábori hadsereg felállítását. Ezek a hadosztályok egy nagy háború esetén áltál válnak hadseregekké, hogy a megszerzett milícia egy-egy hadosztályt állít ki és így a kettő egyesül hadsereggé. Összesen tizenhárom hadosztályra van ter-

vezve az amerikai hadsereg. Ez a szervezet lehetővé teszi, hogy az elnök és a hadvezetőség nagyobb egységeket gyorsabban mozgathasson és kezében tarthasson, mert abban az esetben, ha az Egyesült Államoknak mind az ötven állama külön maga állítaná ki a reája eső kontingenst, akkor ugyanolyan kudarccal végződne a mozgósítás, mint 1911-ben.

Az állandó hadseregnek van 7100 tisztje és 125,000 embere, a milicianak, vagy mint Amerikában nevezik: „a nemzeti gárdának” van 9000 tisztje és 120,000 embere. Minden valószínűség szerint ebben a pillanatban az Egyesült-Államok hadserege inkább papíron, mint a valóságban van meg. Azonban nem szabad lebecsülni és meg kell gondolni, hogy fokozatosan nőni fog és végül mégis csak tekintélyes eréje lesz és meg fog felelni a modern hadsereg követelményeinek. Nagy előnye Amerikának az a körülmény, hogy az eddigi hadiszállítások következtében a hazai hadiipar igen magas fokot állt és ez nagyon megkönnyíti a hadsereg felszerelését és meggyorsítja a harci készségét.

A főkérdés az, hogy mikor és milyen nagyságú amerikai szárazföldi csapatok jöhetnek az európai harcterekre. Wilson ötszáz ezer embert kért erre a célra. Valószínűleg az általános védőkötelezettség elvének alapján sorozandó hadsereg teljesen különálló test lesz és nem értődik bele a fentebb említett kétszáz-negyvenöt ezer ember. Körülbelül tehát éppen egy millió katonája lesz az Uniónak és ha leszámítjuk az otthon tartandó erőket, amelyek a további kiképzésre, a tengerpartok őrzésére, a Panama-csatorna őrzésére, a hadigyárak őrzésére szükségesek, még akkor is igen tekintélyes erőket dobhat Wilson az európai harcterekre.

Ha tehát fél millió emberre számítunk, akkor ezek sorozása, bevonultatása és kiképzése négy hónapra tehető, de ekkor mindennek simán és gyorsan kell lefolynia. Két hónap számítható a csapatok összpontosítására a behajózási állomásokon és az átszállításra, ami csak időszakonként és nem egyszerre történhetik meg. Fél éven belül tehát aligha szállhatnak partra ezek a csapatok Európában, ha csak a már most kiképzett rendes seregeket nem küldik át azonnal. Ez nem valószínű, mert a meglévő hadseregnek kell a törzset alkotnia az újonnan felállítandó csapatok megalapítására. Meg lehet, hogy időnkint kisebb tömegeket átviz-

nek Európába, de a lényeges tömeg fél éven belül aligha jöhet át. Arra a kérdésre, hogy az amerikai segítőcsapatokat hol használja fel az entente, ma válaszolni nem lehet, mert ez a mindenkori hadihelyzettől függ. Természetesen csak a nyugati és délnyugati front jöhet tekintetbe. Hat hónapi idő igen hosszú idő. Amíg tehát a tulajdonképpeni együtt működés csak hosszabb idők múltán állhat be, addig a tengeren és pénzügyi téren azonnal az entente mellé állhat az Unió. Valószínű az is, hogy most már nem is küld annyi municiót Amerika Európába mint eddig, mert hisz a maga szükségletét is fedeznie kell.

Varosi tisztviselők háborus segélye.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A város pénzügyi bizottsága ma délután Bökényi Arisztid elnöklésével ülést tartott, amelyen tárgyalták a napidijasok, alkalmazottak, tűzoltóparancsnok, a tanítók, tanárok és tisztviselők fizetés javítási kérelmeit. A bizottság elismerte, hogy kétségtelen a fixfizetésű tisztviselők rossz helyzete a mai megélhetési viszonyok mellett, amikor mindennek magasra felszokkott, az ára, csak a tisztviselők fizetése maradt a régi.

Bökényi Arisztid előadó épen ezért indítványozza, javasolja a bizottság a tanácsnak, hogy a tisztviselők részére fizetési osztályok szerint 400—600—800 koronás újabb beszerzési előleget, a női díjnokok részére 20 korona, a nőtlen díjnokok részére pedig 10 korona újabb háborus segélyt állapítson meg.

Árnyeczki Lajos azt indítványozta, hogy a tanárok megfelelő fizetési osztályokba soroztassanak be a segély tekintetében. Faragó Rezső és Nemes Géza azt indítványozták, hogy a tanárokat és tanítókat ugyanabba az osztályba sorozzák be, amely tisztviselői fizetési osztályának az 6 fizetésük megfelel.

Embey Iván pénzügyigazgató a fizetésrendezést pártolja, de javasolja, hogy nem pénzben, hanem természetben adják, a város szerezzze be a közszükségleti cikkeket, ami hatvan százalékos fizetési segélynek felel meg és ezt a nyugdíjba is tudják be. Jegesi Károly dr. főügyész, az államsegély főfeladását tartja szükségesnek kérelmezni. Berta Titusz azt javasolta, hogy a nőtlen díjnokoknak is adjanak háborus segélyt.

Zubor Andor főjegyző indítványára a bizottság elfogadta azt a javaslatot, hogy az 1915. évben nyújtott fizetési előleget csak 1918. május 1-től kelljen visszatéríteni, mert nem segítség a most tervezett segélynyújtás akkor, ha már az idén május 1-től a régebbi előlegek visszatérítené a város. Szathmáry János magáévá tette Zubor indítványát és javaslatára a pénzügyi bizottság kimondta, hogy a fizetési előlegeknek visszatérítését egy évre felfüggesztik.

Faragó Rezső az indítványt általánosságban elfogadta, visszatért azonban a rendőrfőkapitány kérelmére, melyet 6 már a legutóbbi közgyűlésen is szóvá tett, azonban hiába és amelyben a főkapitány kéri, hogy a rendőrtisztviselők ruhaátalányát kétszáznegyven koronáról, kétszáznyolcvan koronára, a központi ügyeletes díját hat koronáról, nyolc koronára emeljék fel és a külső ügyeletes díját hat koronát állapítsanak meg. A detektivek külső ügyeletes díját pedig két koronáról három koronára emeljék fel és a központi ügyeletes detektív díjait is három koronára emeljék fel, vagy állapítsák meg. Végül két detektív fizetésének kiegészítését és két polgári rendőrnök kétszáz-negyven korona ruhaátalány megállapítását

kérte a főkapitány. A bizottság elhatározta, hogy a külső szolgálati díjak felemelése és a ruhaátalány felemelése iránt javaslatot tesz a közgyűlésnek, valamint a detektívek ügyeletes díjának két koronáról három koronára való felemelését is pártolja. A két detektív ruhaátalányának kérelmét azonban elutasította.

Bökényi Arisztid végül azt javasolta, hogy csatlakozva több szomszédos város, köztük elsőnek Nagyvárad, példájához, Arad város törvényhatósági bizottsága is intézzen feliratot a kormányhatósághoz, amelyben nemcsak a városi, hanem az összes köztisztviselők részére száz százalékos fizetésfelemelést kér. Ezt az indítványt a bizottság egyhangulag elfogadta.

Börtönbe

az előkelő urak randevuja miatt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Szenzációsan érdekes főtárgyalást tartott tegnap délelőtt a nagyvárad királyi törvényszék. Vádltként Kaizer Gizella szerepelt. E név hangzása otthonos Nagyváradon és hallatára, mint a nádasban felriasztott vadrucák, rajban elevenednek fel bizonyos közismert, előkelő urak gáláns kalandjainak emlékei. És ezek az emlékek mind ahhoz a kedves, meleg, barátságos kis fészekhez fűződnek, amelyet a tegnapi törvényszéki főtárgyalás vádlottja, közneven kaisergizi bocsájtott rendelkezésére, diszkrétén találkozni akaró szerelmes párok részére.

Megtörtént azonban, pedig elég gyakran, hogy a szerelmi kettősnek csak az egyik fele: a férfi jelent meg a fészekben, ahová csak gyengéd vágyait hozta el. A többiről aztán Kaizer Gizi gondoskodott, aki mindig kéznél tartott olyan nőgyeket, akik nem zárkoztak el egy-egy barátságos találkozás szórakoztató epizódjai elöl.

Kajánul irigy emberek azonban a rendőrség figyelmét hívták fel ezekre a randevukra, amelyekből a kerítés vádját kovácsolták Kaizer Gizella ellen.

Ezt a vádat azonban bizonyítani kellett és erre vállalkozott még 1913. év nyarán Bodó László, az azóta már mint főhadnagy, orosz fogságba jutott rendőrfelügyelő. Bodó László, aki mestere volt a bűnnek áruhában való üldözésében, mint favágó két napot töltött Kaizer Gizella Szalárdi-utcai lakásának udvarán, míg hatósági tanuként Ehrlich Imre rendőrfogalmazó és felváltva egy-egy detektív voltak alkalmas helyen elrejtőzködve, de úgy, hogy mindent kényelmesen szemmel tarthattak. Nagyvárad legpikánsabb botránykrónikájának egyik legérdekesebb füzete volt az eredménye ennek a két napon át tartott buzgó rendőri nyomozásnak. Meglehetősen hosszú, alfabétikus névsora fektet a rendőrség előtt, nagyvárad urihölgyek és tekintélyes uraknak, akik arra voltak hivatva, hogy a Kaizer Gizella ellen indítandó eljárás során, mint tanuk szerepeljenek.

Amikor a szolga a törvényszék folyosóján a tanuk neveit harsogta végig a csupa olyan uriember felelt nem éppen hangos Jelen-nél, akik mintaképei egyébként a hű férjeknek. Csupán egy agglagény volt közöttük, de ez tényleg olyan agg, hogy még a legsandább gyanu is illemtudóan kerülte volna el ősz fejét, ha a tanuk névsora nem tett volna bizonyosságot örökifjuságáról.

A királyi törvényszék elsőként Kaizer Gizella vádlottat hallgatta ki, aki beismerte, hogy Szalárdi-utcai lakásának egy szobáját, rövidebb-hosszabb időre kiadta közismert nagyvárad előkelő uriembereknek, de sohasem tudakozódott, nem is érdeklődött az iránt, hogy mi célra bélik az urak a szobát?...

Tagadta, hogy valaha bárkit is felhívott volna, hogy az 5 férfi vendégeit szórakoztassa. Szinte ellágyult a visszaemlékezések melegétől a Kaizer Gizella hangja, amikor azt mondta:

— Hiszen hozzám már mindig párjával jöttek, mint a galambok ..

A tanuk azonban nem ezt vallották. Elmondták, hogy Kaizer Gizella nem is egy ízben, a legszeretetre méltóbb előzékenységgel

gondoskodott számukra női partnerekről, akikkel néhány unalmas órájukat agyonfűthették és a megjelent nők közül is többen vallották, hogy bizony a leggyakrabban csak Kaizer Gizella hívására jelentek meg a randevua és itt ismertek csak meg azokkal az uriemberekkel, akiknek szórakoztatására hivatva voltak.

A bizonyítási eljárás után a bíróság vádlottat, több rendbeli kerítés büntette miatt két évi börtönre ítélte.

Anglia számol Oroszország kilépésével az entente-ből.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Kopenhága. Londonból jelentik: Az angol politikai körökben nagyon aggodnak, hogy Oroszország, mint szövetséges teljesen megbízhatatlanná vált a lo radalom következtében. Az angol hivatalos körök el vannak szalva arra, hogy a háborút szükség esetén Franciaország és Oroszország támogatása mellett is, Oroszország nélküli tovább folytatják.

A Daily Telegraphnak jelentik Pétervárról: A munkás-bizottság kiáltványt bocsájtott ki az annexios háboru ellen. A kiáltványban a bizottság azt hangoztatja, hogy az esetben, ha megtámadják az új Oroszországot, azt az utolsó vérükig fogják védelmezni. Miljukow kijelentette, hogy az új kormány a régi kormány kötelezettségeit, különösen Romániára nézve minden körülmények között meg fogja tartani.

London. A Daily Telegraph tudósítója jelenti Pétervárról, hogy Miljukow beszélgetést folytatott vele és a következőket mondotta: Oroszország nem folytat támadó háborút, de mint Wilsonnak adott válaszukban kijelentették elhatározott szándékunk, hogy a háborút addig nem szüntetjük meg, míg csak a porosz kormányzat álmait össze nem törjük, Ausztria-Magyarország nemzetiségeit föl nem szabadítjuk és a törököket ki nem űzzük Európából.

Stockholm. Hivatalosan jelentik Pétervárról: Az orosz kormány elrendelte annak az 50 osztrák-magyar állampolgárnak szabadon bocsátását, a kiket az oroszok tuszok gyanánt hurcoltak magukkal, mert a kormány indokolatlannak és igaztalanak véli, hogy embereket fogságban tartszak csak azért, mert hívek voltak hazájukhoz.

Stockholm. Pétervárról jelentik, hogy Lwow herceg miniszterelnök a sajtó képviselőinek kijelentette, hogy az alkotmányozó gyűlésre nők is kapnak választójogot.

Amsterdam. Londonból jelentik: A pétervári kormánynak azt a javaslatát, hogy Sassanowot nevezze ki angol nagykövetté, az angol kormány nem fogadta el.

Stockholm. Gynikow tábornok vádjára — aki tudvalevőleg azt állította, hogy a cár megakarja nyitni Dvinsk-nél az orosz frontot, Szuchomlinow ellen súlyos vádat emeltek, amelynek alapján több tisztet stáriális eljárás után agyonlőttek.

Stockholm. Mihajlovics Sergius nagyherceg barátját, Karanszkoje táncosnót súlyos gyanukok alapján letartóztatták. Azzal vádolják meg, hogy hadseregállásokban volt része.

Malmö. A Ruszkoje Vjedomszti munkatársa beszélgetést folytatott Kerenski igazságügyminiszterrel, aki a következőket mondotta: Az összes tábornokok és hadseregparancsnokok, akik a forradalom kitörésekor ellene foglaltak állást, vád alá vannak helyezve. Ezek között van a cár egész kísérete, továbbá Ivanov tábornok, Rilow admirális és Pustorosenko a főhadiszállásmester. Ezeket már le is tartóztatták és Pétervárra küldték. A letartóztatott személyek száma fölműlja az 5250-et.

Az azonban a kormány — mondotta az igazságügyminiszter — nem is gondol arra, hogy az excárt és excárnét vád alá helyezze. A cári család ellen fölhozott vádak nem elég alaposak arra, hogy ellenük vádat emelhessenek.

Frankfurt. Stockholmból jelentik a Frankfurter Zeitungnak: A pétervári munkástanács és az ideiglenes kormány megegyezett a cári család jövőd sorsáról. A cárt és családját külföldre fogják vinni, mihelyt a nép hangulata némiképp lecsillapodott. Megtehető bizton-sági intézkedések mellett és a kellő kísérettel Skandinávián át fog elutazni a cár. Hogy Angliába viszik-e, még kérdéses, jöllehet egy angol katonai bizottság már Carszkoje-Szelóban van, hogy gondoskodjék a cári család személyes biztonságáról.

Stockholm. Pétervárról jelentik: Az új kormány valamennyi tájainak aláírásával felhívást bocsájtott ki a déloroszországi témáru gyarak munkásaihoz, akiket felszólít, hogy a régi feltételek mellett kezdjék meg a munkát. A felhívás többek között a következőket mondja: Ne felejtsetek el, hogy az ellenség szakadatlanul gyűjti a hadianyagot. Legyetek segítségére a lövészárkokban harcoló testvéreiteknek az ellenség alázásában és Oroszország szabadságának megszilárdításában.

Roman főegyházmegyei ülés. A nagy-szebeni főegyházmegyei konzisztórium Mangra Vazul metropolita elnöklése mellett tegnap Nagyváradon ülést tartott. A szentszéki ülés megnyitása alkalmával a metropolita bejelentette, hogy az erdélyi helyzet egyelőre nem alkalmas arra, hogy a nagy-szebeni főegyházmegye és így a metropolita is, székhelyét eltolgálja s ezért egyelőre tovább is Nagyváradon fog működni. Ez a helyzet nem engedi meg azt sem, hogy a nagy-szebeni főegyházmegyei zsinatot az idén — mint azt más években szokták — a husvétot követő héten megtartsák. Ennélfogva indítványozta, mondja ki a szentszék, hogy a főegyházmegyei zsinatot az idén nem fogja egybehívni. Ezt egyhangulag el is fogadták. Ezután folyó ügyeket tárgyaltak s ennek során a szentszék Regmann Miklós dr. nagyvárad szentszéki bíkárt főegyházmegyei tanfelügyelővé választotta.

LEGUJABB.

Ejzel 3 óraker érkezett telefonjelentés.

Meggyilkolt orosz katonai attasé.

Amsterdam. Az itteni sajtóiroda közli: Borgadovszky grófot, a washingtoni orosz nagykövetség katonai attaséját Baltimoreban, egy klubban holtan találták. Mellette fegyver hevert. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy gyilkosság történt.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Arról, hogy az orosz tábori csapatok hogyan fogadták az orosz forradalmi eseményeket, még mindig ellentétes hírek érkeznek. A legénység egy nagy része a forradalommal szemben meglehetősen közömbös azért is, mert a forradalmi mozgalom részleteiről nincs tájékozva. Megelégedtek azzal, hogy közölték a katonákkal, hogy a győngye oár lemondott és helyére erős kormány lépett, amely a háborút a győztes véghez juttatja. Sokan azt hiszik, hogy Oroszországban a már megszokott zavargásokról van szó és ezért is közömbösök maradtak.

Azt az átalakulást, amely nagyon rövid idő alatt ment végbe az orosz nem tudja általánosságban felfogni. Az engedelmesség megtagadásáról és a fegyelmetlenségekről szóló jelentések az orosz csapatoknál egyre szaporodnak. Minden látszat amellett szól, hogy a magasabb orosz parancsnokságok tisztában vannak legénységeiknél uralkodó bizonytalan hangulatról és a tiszték útján igyekeznek ezt a hangulatot a forradalmi kormányra kedvezően befolyásolni. Az orosz katonáknak eddig a cár nemesak államfő, hanem egyházfő is volt. A katonák legnagyobb része vidéki lakosság sorából kerül ki, akik határtalanul vallásosak. A legfőbb egyházi méltóság most eltörölte a a cárért és családjáért mondott imákat és ez az egyszerű orosz katonák gondolkásában nagy változást idéz elő, mert évszázados a rendelkezés, évszázados tradíciót ingatott meg benne. Az orosz népben mélyen gyökeredző tekintély-tisztelet ugyszólván máról-holnapra lett kiirtva. Új fogalmak támadtak, melyeknek lényegéről és mértékéről az orosz paraszt csak rendkívül merész képzeteket alkot. Ezenkívül csak töredékeket tud meg abból, ami tényleg történt.

Igy érthető, hogy az egyszerű muzsik gyakran elesodálkozva kérde, hogy tulajdonképpen miért verekszünk mi?

VAROS ES MEGYE.

Sorrendje Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 1917. évi április hó 12. éj délután 4 óraker tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak. 1. Polgármester havi jelentése. 2. A tiszti ügyészség betérjeszti Kiss Mihálylyal (2), Vékony Imrével (3), megkötött földhaszonbérleti szerződéseket jóváhagyás végett. — 3. A gazdasági szék betérjeszti a Marosparti 5-6. sz. telek eladása iránt megtartott árverés jegyzőkönyvét. — 4. A tanács bejelenti, hogy a városi cserepes munkák vállalatát a Mittner József elhalálása folytán özvegyére ruházta át. — 5. A tiszti ügyészség betérjeszti Kosminsky Lipóttal könyvkötő munkákra megkötött szerződést jóváhagyás végett. — 6. A tiszti ügyészség betérjeszti Lengyel Tivadarnéval megkötött lakbérleti szerződést jóváhagyás végett. — 7. A tiszti ügyészség betérjeszti Ziffer és Hollós céggel irógép javítási munkák iránt megkötött szerződést jóváhagyás végett. — 8. A műszaki bizottság betérjeszti a jéggyárnak 1916. évi zárszámadását. — 9. A műszaki bizottság betérjeszti a közúti közlekedési vállalat 1916. évi zárszámadását. — 10. A műszaki bizottságnak jelentése a jéggyárnak üzembe ha-

lyezése és a jég árának megállapítása tárgyában. — 11. A műszaki bizottság előterjesztése a városi üzem alkalmazottjainak fizetés emelése tárgyában. — 12. Az üresedésben levő adó és pénzügyi tanácsnoki állásnak választás utján való betöltése. — 13. A tanács javaslata a tisztviselők, alkalmazottak és tanítók részére rendkívüli segély utalványozása tárgyában. — 14. A IX-XI. fizetési osztályba sorozott tisztviselők kérvénye fizetési előleg utalványozása iránt. — 15. A napidíjasok kérvénye napidíjaik felemelése iránt. — 16. A tanítók kérvénye rendkívüli segély utalványozása iránt. — 17. Stankovits Mihos tűzoltó parancsnok kérvénye ruhaátalányak és szolgálati díjainak felemelése iránt. — 18. Kis János rendőr felebbezése családi pótlék ügyében hozott 31991-1916. tanács határozat ellen. — 19. A tiszti ügyészség betérjeszti özv. Winkler Sándornéval megkötött földhaszonbérleti szerződést jóváhagyás végett.

HIREK.

Megadózlat a főváros minden forgalmi eszközét.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítók: Tudvalevőleg a főváros budgetje 37 millió korona deficittel zárult. A székesfőváros ennek és a még várható tulkiadásoknak ellensúlyozására eszelte ki a vigalmi és világítási adót, melyről szóló javaslat most meg erősítés végett a belügyminiszternél fekszik.

Mint a *Pester Lloyd* értesül, a főváros tanácsa most még meg akar adóztatni minden nyilvános és magán forgalmi eszközt és pedig a közúti vasutat, a Duna hajózási forgalmát, a bérkocsikat, autókat, magánfogatókat stb. És pedig az adót úgy tervezik, hogy amely közlekedési eszköznél jegyek vannak, minden jegyre 2 fillér adót rónak ki, a bérkocsiknál egy fogatuk után minden utért 10 fillért, kétfogatuk után 20 fillért, a magánfogatóknál évenkénti pausálét állapítanak meg. Az adókényszer alól kivételt képeznek az udvari és hatósági kocsik, valamint a hatóságok és hírlapírók szabadjegyei. A többi szabadjegyek legalább évi 10 korona pausálét kötelesek fizetni, a bérletjegyekre pedig 10 százalékot vetnek ki. A főváros reméli, hogy az új adó nem 5 és fél millió koronát fog évenként jövedelmezni.

— El nem fogadott miniszteri lemondás.

Bécsből jelentik: A hivatalos Wiener Zeitung holnapi száma a következő királyi kéziratot közli: Kedves Schenk báró! *Nem érzem indítatva magam ama kérésének eleget tenni, hogy önt, mint igazságügyminisztert állásától felmentsem és biztosítom önt bizalmamról.* Kelt Laxenburg 1917. április 5. Károly s. k. Clam-Martinic s. k.

— **Kitüntetés.** A hadseregparancsnokság az ellenség előtt tanusított vitéz magatartása elismeréseül Jäger Gáspár tizedesnek, a 3. honvédhuszárezredben az I. osztályu vitézségi érdemet adományozta.

— **Kína nem szakít a monarchiával.** *Genéből jelentik:* Az Havas ügynökség jelenti: A bécsi kínai nagykövetet kormánya utasította, hogy kérdezze még Czernin Ottokár külügyminisztert, vajjon a kiméletlen tengeraltjáró harcban a monarchia gyakorlatilag támogatja-e Németországot. Ha nem, úgy Kína az Unio példájára nem fogja megszakítani Ausztria-Magyarországgal a diplomáciai viszonyt.

— **Titkos tanácsosok.** *Bécsből jelentik:* A király Urban Adolf osztrák kereskedelemügyi minisztert és Höfer Antal közlekedési minisztert titkos tanácsosokká nevezte ki.

— **Hustalan nap Londonban.** *Londonból jelentik:* Az élelmezési diktátor új rendeletet léptetett életbe, amely szabályozza a szállók, klubok és a fővárosi étkezőhelyek rendjét. Eszerint hetenként egy hustalan nap van, burgonyát pedig csak ezen a hustalan napon és pénteken, szóval hetenként kétszer szabad fogyasztani. Az élelmezési diktátor rendelete a következőket mondja még: Naponta négy étkezési idő van. Minden alkalommal huszötgramm gramm kenyér és négy gramm cukor jár fejünkért. A reggelihez 25 gramm búza, a többihez együtvéve pedig egy kilogramm hus és hal, valamint 25 gramm liszt jár.

— **Aradiak husvétü üdvözlése a harctérről.** Megható levelet hozott nekünk ma a posta. Aradi és aradmegyei katona fiúk írták a halálát idején vágyódó szeretettel gondolnak hazra, az itthon hagyottakra. Husvét szent napja áll a küszöbünkön s ök, a harcoló hősök most is csak ránk gondolnak és kellemes husvétü ünnepeket kívánnak mindenkinek, aki itt van a békés ég alatt. „Ha jól érzik marukat — írják az aradi katonák — gondoljanak reánk is. Mi most nem lehetünk otthon, hogy a szép asszonyokat locsolgassuk, de lehet, hogy éppen akkor öntözzük vérünkkel ezt az áldott földet szeretett hazánkért és királyunkért!” A levelet Eberlein János örvezető építőmester, Janauschek Ferenc villamos szerelő, Purzsa Döme órás, Fritz Miklós gépmester, Metler Péter cipész, Ozsváth Géza gépmester, Lázár György betűszedő és Klingler Mihály fodrász írták alá.

— **Kloroform a konzulátuson.** Bernből jelentik: Marcius 16-án megjelent a baseli olasz konzulátuson egy olasz cipész és egy kis üveget adott át. Elmondotta, hogy néhány nappal előbb egy ismeretlen ember száz frankot adott neki azzal a megbizással, hogy kora reggel jelenjen meg a konzulátuson és az üveg tartalmával kábítsa el az ottlévő hivatalnokot, azután szedje össze az íróasztalon levő okmányokat és juttassa el a kezébe. Igérte, hogy ha a dolog sikerül, nagy összegeket fog kapni. A konzulátus megvizsgálta az üvegeske tartalmát és megállapította, hogy kloroform volt benne. A konzulátus feljelentést tett a rendőrségen, amely még nem akadt rá az ismeretlen megbizóra.

— **Szilva és cukor árusítás.** Közhirre tesszem, hogy a hatóság részére egy waggou szerbiai szilvaiz érkezett, mely az árusításra vállalkozó kereskedőknél jegyek nélkül, kicsinyben kilónként 2 korona 80 fillért kapható. Felhivom tehát mindazon kereskedőket, kik legalább 136 kiló netto súlyu hordó szilvaiz átvételére vállalkoznak, hogy ma, péntek délelőtt az utalvány kiutalása céljából jelentkezzenek, mert délután a megmaradt felesleg már kisebb mennyiségben is kiadatik. Ertesitem továbbá a kereskedőket és a fogyasztó közönséget, hogy az 1102-1917. M. E. rendelet alapján egy 20 dekás adag süveg, pillő és kristály cukor kicsinybeni eladási ára 30 fillérben, 20 dekás adag kocka, por, dara-cukor kicsinybeni eladási ára pedig 32 fillérben állapítatik meg. Felhivom végül mindazon kereskedőket, kik a cukorral még eddig nem számoltak el, hogy az új ár életbeléptetése folytán a készletük megállapítása végett ma, pénteken a közlelmezési hivatalban okvetlenül jelentkezzenek.

LEGUJABB.

Reggeli 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Hamis kombinációk Károly király látogatásával kapcsolatosan.

Bécsből jelenti a Pester Lloyd: Azokról a tárgyalásokról, amelyet a királyi pár és Czernin gróf a német főhadiszálláson folytattak, politikai körökben, sőt a semleges országokban is olyan hírek terjedtek el, hogy ellenségeinknek állítólagos nekünk tett békeajánlatával vannak összefüggésben. Ez a tényeknek nem felel meg, amit az is bizonyít, hogy a két állam vezetőférfia épen a napokban látták szükségesnek békehajlandóságukat elvben kinyilatkoztatni. Ellenségeink részéről konkrét indítvány nem történt és a központi hatalmak e pillanatban nem abból a föltevésből indulnak ki, mintha a legközelebbi időben ellenségeink békeajánlatára számíthatnánk, hanem inkább, hogy arra leszünk kényszerítve, hogy megfelelő hadviselést még hosszú időre magunkra vegyünk, hogy az ententeot és társait az eddigi eredményeink megváltoztatatlanságáról meggyőzzük. Politikailag, gazdaságilag és katonailag a központi hatalmak erre az eshetőségre minden elképzelhető módon föl vannak készülve.

Bécsből jelenti a Pester Lloyd: Illetékes helyen közlik velünk, hogy a washingtoni osztrák-magyar nagykövet utazásra kész. Az esetre, ha az amerikai kongresszus elfogadná Wilson hadüzenetét Németországnak, a diplomáciai viszonyt az Egyesült Államok és a monarchia között is

azonnal megszakadtnak tekintjük. Erre a cselekedetre, a hadüzenet megtörténte után az osztrák-magyar nagykövet azonnal kikérné utlevelét.

A Pester Lloydnak jelenti Stockholmból: A Szibériába deportált szociálista дума tagok megérkeztek Pétervárra. A nép nagy ovációval fogadta őket. A képviselők beszédet tartottak a néphez, melyben felszólították támogassák az ideiglenes kormányt és ne tegyék le addig a fegyvert, amíg a német szociálisták az orosz példát nem követik.

A Pester Lloydnak jelenti Stockholmból: Az a Haparandából érkezett hír, hogy a cárt és a cárnőt a Péter Pál erődbe vitték, még korai. Internálásuk csak néhány nap múlva fog bekövetkezni.

Stockholm. A román parlamentet újból egybehívták. Bratianu miniszterelnök felolvasta a trónbeszédet, a melylyel bejelentette, hogy a parlament április 15-ig marad együtt. Az ülészakartamának megszorítása a liberális és a demokrata körökben nagy elégedetlenséget keletkezett és elhatározták, hogy a parlament elnapolása után a liberális és demokrata képviselők együtt maradnak és mint *csónka parlament* fogják tárgyalni. Jassyban izgalmas hírek vannak forgalomban, amelyek kapcsolatban állnak az igen erős királyság ellenes *propagandával*, mely tizennégy nap óta Romániában tért nyert.

Pétervár. A pénzügyminiszter értesítette a bankokat, hogy a börzék április 10-én megnyílnak.

"Nincs román keresztnev"

A nagyváradi főügyész helyettes ültetése.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

A nagyváradi kir. tábla előtt nagyon érdekes és az egész országra különös fontosságú ötletet vetett föl dr. Baróthy Pál kir. főügyész helyettes. Hadat üzent egy általánoságban bevett rossz szokásnak, amely egész Erdélyben és Erdéllyel érintkező részekben, így Bihar megyében és Nagyváradon is uralkodóvá lett, a keresztnevek elrománosításának. Harmathy Károly elnökölt a kir. tábla ülésén tegnap, — egy jelentéktelenebb falusi lopás bűnyűjét tárgyalták, amelyben lopás miatt a vádlottat másfél évi börtönre ítélte a törvényszék. Dr. Baróthy Pál kir. főügyész helyettes képviselte a vádat, a védelmet dr. Faragó Sándor látta el.

— A vádlott neve?

— Sinka Florea.

Ekkor dr. Baróthy Pál szólásra emelkedett:

— Nem Sinka Florea, hanem Sinka Virág. Egyáltalán nem értek egyet azzal az uzussal, hogy a magyar anyakönyvek magyar keresztnevei elromanosítva szerepelhessenek a hatóságok előtt. A legkülönösebb neveket találják ki, csak hogy idegenné tegyenek jól hangzó magyar keresztneveket. Ennek a túrése sérti a magyar állam méltóságát és általában nemzeti szempontból is mindenestre sérelmes!

Sinka Florea-t elítélte a törvényszék, az új név igen szerencsés volt, mert Sinka Virágot a tábla fölmentette.

Baróthy Pál dr. föllépésének igen nagy hatása volt, nemcsak jogászok vették a leggyorsabban tudomásul, valószínűnek tartják, hogy állandó és hatalmas mozgalom fejlődik ki belőle.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Kereskedőtárs.

— A Közélelmezési Tanács legújabb rendelkezéséhez.

— Saját tudósítók telefonjelentése.

Az Országos Közélelmezési Tanács plénuma heteken át tartó tárgyalások után rendelkezést fogadott el, amely egyrészt teljesen megszünteti az életszükségleti és más elsőrendű közszükségleti cikkek szabad forgalmát, másrészt pedig — az árdragítás ellen való védekezés jogaimén — képesítéshez kötött iparággá teszi a kereskedést.

A rendelet az 1916. január 24-ike óta kiadott iparigazolványok revíziója kapcsán az életszükségleti cikkekkel való kereskedést külön hatóság engedélyéhez köti, elrendeli az állandó és bizonyos időközönként kényszerűen teljesítendő *készletbejelentést*, formalizációkhoz köti az *árumobardot*, szabályozza a közszükségleti cikkek *hirdetésének* formáit és végül *árvizsgáló bizottságok* létesítését tervezi, amelyeknek az lenne a feladatuk, hogy az ár-megállapítás tekintetében szakvéleményt mondjanak.

Azzal a mesterségesen szított hangulattal szemben, amely a háborús teretelés korlátozottsága közepett egyedül a kereskedelemre hárítja a közszükségleti cikkek drágulásának minden odiumát, szükséges végre szeűbe helyezni a közgazdaság elemi iskolájában is ismert tény, hogy amíg egyfelől a kereslet egyre növekvő, a kínálat pedig a produkció egyre szűkebb kereteiben folyton csökkenő, addig a természetes áralakulást semmitéle hatósági, büntetőjogi, vagy közigazgatási rendszabállyal megakadályozni nem lehet.

A kereskedő, aki ennek a folyamatnak nem előidézője, hanem szolgálója, legtisztább szándékkal sem tudja a kereslet és kínálat egészségtelen elolódását elhárítani azzal, hogy hasznát a törvényesnél is kisebbre szorítja le, ügybuzgalmát pedig képességein túl is tokozza.

Minden olyan rendelkezés tehát, amely a kereskedelemhez újabb és újabb büntető terhekkel közeledik, amelyet, hogy egy bátor kollektivistá lépéssel s a nyílt állami egyedkereskedésre térne át, kiszolgálása csak egy olyan közhangulatnak, amelynek közgazdasági tudatlanságát három év óta a demagógia — sőt nem utolsósorban a telekezeti jeleszavak — minden eszközével amugy is ápolják.

A Közélelmezési Hivatal képesítéshez és vagyonhoz — vagyoni megbízhatóságához — köti a kereskedést, mert hatósági engedélyt csak annak fog adni, akit erre vagyoni és egyébirányu megbízhatósága szerint érdemesnek tart. Ez az intézkedés száz esztendőre veti vissza a kereskedelmet és teret enged egy reakciós, konzervatív, antimerkantilista tendenciának, amely a háborús helyzetet arra használja ki, hogy a földjára és földhozam példátlan emelkedéséből első sorban előálló drágulási folyamat minden odiumát a kereskedelem nyakába varrja.

A kereskedelem képesítéshez kötése elnyomja a kereskedői talentum és ügyesség közhasznú, de szabályos érvényesülését olyanok javára, akik — főleg anyagi tekintetben — a nagytőkés társadalmi rendben valamelyest már elhelyezkedtek.

Pedig nagyon nem képesít semmire s egy olyan rendelet, amely emberi, polgári és kereskedői belső értékek helyett „megbízhatósági” alapokat keres a kereskedelem számára csak veszélyes visszaesés egy konzervatív társadalmi rend felé s oktalan koncesszió egy olyan antimerkantilista irányzatnak, amely azért ordít tüzet, hogy ne vegyék észre, ki gyújtotta fel a házat.

— Halálozás Máyer Mariska 18 éves korában meghalt. Temetése péntek délután fél 2 órakor lesz az izr. temető halottas házából.

— Izraelita isentisztelet. A templomi előjáróság közhírré teszi, hogy a pénteken, folyó hó 6-án beköszöntő peszach esti isentisztelet 6 órakor, szombat délelőtt fél 10 órakor kezdődik. Az ünnepi hitszónoklat vasárnap délelőtt fog megtartatni.

— A Vasvitéz matinéjének nagyszerű műsora elé tokozott várakozással néz a közönség. Már is nagyon sok jegy kelt el a matinére, a melyet tudvalevőleg a szobor leleplezése előtt, husvét vasárnapján délelőtt fél 11 órakor tartanak meg a kulturpalota nagytermében. Jegyek előre válthatók 3, 2, 1 korona árban új. Klein Mór könyvkereskedésében. Diákjegy 50 fillér.

— Adományok. Bohus Zsigmond báró ravatalára szánt koszoru megváltása címén: Purgly László és neje 50, Kovács-Sebestyén Endre és neje 50, özv. báró Urbán Ivannó 50, báró Urbán Péterné 30, Vásárhelyi Lászlóné 25, Baross Boris 25 koronát juttatott a „Nővédelmi Hivatal”-nak. Továbbá Darányi Jánosné 44, Tóth Józsefné 40, Löwinger Jenny 10, F. S. 10, Németh Ilona 10, Mezey Luci 10, Szabó Ferencné 5 koronát küldött. Mindezen nemes szívű adományokért hálás köszönetet mond a hivatal nevében Baross Boris ügyv. al-
2250

— Húsvéti ajándékok, illatszerek nagy választékban, gyermekkoscsik 50–300 koronáig kaphatók Fischer nagyruházában. 20c2

— Herpel kölcsönkönyvtár új könyv- és zenepótljegyzekéi megjelentek. 901

Husvétra

alkalmi esokrok és koszoruk a leg-
egyszerűbbtől a legdiszesebb kivi-
telig, ugyszintén nagy választékban
levágott friss virágok és fűmag.

Jánosi Károly

elővirág csarnokában Arad, Zrínyi-u. Báró Bohus-palota

MOZGÓKÉP SZÍNHÁZ.

* **Monna Vanna.** (Legenda 4 részben ma az Urániában.) A Kinoriport filmje, a Monna Vanna vetítődött le tegnap az Urániában. A film egy legendából készült, a melyet Illés Jenő szakavatottsággal irt át a mozi számára és egyuttal kiválóan rendezett is. Mozgalmas cselekmény jellemzi a történetet, amelynek fő női szerepét Lenkeffy Ica játssza. Partnere Déry Alfréd, akinek ezuttal érdekes köztü-
mös alakításra nyílik alkalmá. A film főneve-
zetessége abban rejlik, hogy a felvételek egy-
től-egyig a csodálmivalóan szép dalmát partvi-
déken készültek. Szébbnél-szebb tájak, a fen-
ségees tenger, kősziklás part, romantikus he-
lyek vonulnak el a vásznon. A közönség me-
leg érdeklődéssel kísérte figyelemmel a filmet
és nem fukarkodott elismerésének megnyilván-
ulásában. A színház művészi filmet ígért, a
közönség pedig nemcsak ilyet, hanem termé-
szeti szépségekben bő látványos képet nyújtott,
amely nemcsak a lelket, hanem a szemet is
jólesően elégitette ki. — *Homunkulus IV.* Ho-
munkulus bosszúja, a sorozat szenzációs foly-
tatása, legközelebb az Urániában. 5

* **A Mágán Miska** — filmen. (Az Apolló
ujdonsága.) A nagyszerű operett nem is foly-
tathatta volna kerrierjét szebben és méltóbban,
mint hogy filmre kerül és érdekes, jól ismert
cselekménye szélesebb alapokon benakozik ki
a magáért az operettért rajongó közönség előtt.
A Corvin-filmgyárnak, ennek a maga nevét
már hosszú időre biztosított, kitűnő magyar
vállalkozásnak támadt az az elképzelése, hogy
Bakonyi és Szirmay pompás operettjét filmre
teszi át, a mesét kiegészíti látványos részle-
tekkel és kitűnő színészekkel interpretáltatja a
hálás, pajzán szerepeket. A filmen ez a gárda
szerepel: Berky Lili, Jákó Amália, Mészáros
Atajos, Szirmay Imre és Várkonyi Mihály. A
Mágán Miska filmje nagyszerűen sikerült.
Minden-minden, amire a darab szövegkönyve
csak céloz, látványossággá elevenült meg s a
komikai hatás, amit egyes, nagyszerűen be-
állított jelenetek már a színpadon keltettek,
ezuttal a legmesszibbre fokozódott. Mindenki
meg fogja nézni ezt az elevenen perdülő, izig-
veng magyar vígjátékot, amelynek bemutatóját
ma, pénteken tartja meg az Apolló. 8

SZERKESZTOI UZENETEK.

K. M. A hadikölcsönkötvényeket be kell
jelenteni az adóvallomási iven. Ez ügyben a
közigazgatási bíróság fog végső fokon dönteni.

N. J. Ambrózfalva. Forduljon a Vörös Ke-
reszt hadifogoly gondozó hivatalához. (Buda-
pest. Országház.)

NEMZETI SZÍNHÁZ

Nemes előadás.

A szerkesztésért felel:
Rudnyánszky Endre követségében:
Stauber József.

Az Aradi Közlöny

előfizetési árai helyben és vidéken:

Egész évre 36 korona.

Negyed évre 9 korona.

Egy óra 3 korona.

Új könyvek.

* A Nyugat szépirodalmi folyóirat április
1-i száma a következő változatot tartalmazza
jelent meg: Ady Endre: *Készülődés* tavaszi
utazásra. (Vers.) *Moray Ödön*: *Nyarka* élete
és halála. (Novella.) *Hajdu Henrik*: Ibsen
Brandjából. *Ambrus Ede*: *Háborus* jegye-
tek: *Mirbeau hazafisága*. — *Edison* ódája
Franciaországhoz. — A párisi rokkant. A po-
litika mögöl: *Gellért Oszkár*: *Észrevételek*:
Forradalmi diplomácia. — *Hindenburg* nyugat-
on. *Lányi Sarolta*: *Versék*. *Cholnoky László*:
Cholnoky Viktor. *Ady Endre*: *Révész Béla*
könyve. *Babits Mihály*: *Versék és Figyelő* ro-
vat. *Szerkesztőség és kúrdóhivatal*: Budapest,
VI., Vilmos császár-ut 51. szám. Szerkesztő-
ségi órák d. u. 4—6-ig. Előfizetési ára: Egy
évre 28 kor. Félévre 14 kor. Egyes szám ára
1 kor. 40 fill.

AZ

eseményekről napról-napra a legalaposabb és
a legfrissebb tudósításokban számol be az

ARADI KÖZLÖNY

Közleményeinek eredetisége és érdek-sége,
valamint háborus híreinek megbízhatósága révén

MAGYARORSZÁG

vidéki lapjai között az első helyen áll. Az
Aradi Közlöny a

LEGELTERJEDTEBB

napilap, amely a háboru alatt is a közönség
fokozottabb igényeit tartotta szem előtt és nem
szállította le szövegrészének terjedelmét, miért is a

LEGTARTALMASABB

ujság. Az Aradi Közlönyt a közönség minden
rétege olvassa és így a

LEGJOEB

hirdetési organum. Az Aradi Közlöny nemcsak
a helybeli és a

VIDÉKI

hanam az ország ujságolvasó körének, vala-
mint a harcúterén küzdő katonáknak is előszere-
tettel olvasott

NAPILAPJA.

Földbirtokosoknak

36 évre 4 1/2 % kamat 99 aróly
lyam,
50 évre 5 % kamat 14, törlesz-
tes teljes arólyam,
88 évre 4 % kamat 0.85 % tör-
lesztés 84 1/2 arólyam
mellett, továbbá

aradi és békéscsabai házakra

50 évre 5 1/2 % kamat, 1/2 % tör-
lesztés 98 arólyam mellett tör-
lesztéses kölcsönökkel folyószítat
és birtokparcellázásokat végül
lajba és gyorsan keresztül vezet a

Budapesti Kétszázötvenöt
és Parcellázó Roszvenyárság
Budapest, VIII., Kenyérmező-u. 6.
Aradi megbízottunk: *Bonyhádi
József* ur, Rapa-u. 47. d. u. 2—4-ig.

Oppenheimer és Schwartz

a kőbányai Polgári serfőző főraktára Arad, Deák Ferenc-utca
8. szám. Telefon 665. Sürgőnyelm: Polgársör Arad. Ajánlja a
husvétü ünnepekre gyári töltésben a világhírű

duplamalátasört

„Szent István” védjeggyel. Kellemes üdítő és erősítő ital, hat-
ható szer álmatlanság, idegesség, emésztési zavarok és ét-
vágytalanság ellen. Több előkelő egyetemi tanár által ajánlva
vérszegényeknek, lábadozó betegeknek és szoptató anyáknak.
Kapható minden jobb fűszerüzletben. 2265

Borkazán kocsi

bármikor megrendelhető leg-
kedvezőbb bérfeltételek mellett

Robert Metzger & Co.

Wien, I., Schottenring 30. —: Sürgőnyelm: Metzgerius Wien.

Képvisele:

2261

Roth József utóda Bogesch Aurél, Arad. Telefon 63.

Földbirtokosok és a gazdaközönség figyelmébe!

A világ legjobb patkányirtója

Fried Ignác Arad, Háromveréb-utca 4. szám.

A magyar királyi államvasutak és az arad-osanádi egyenlített vasutak patkányirtója.

Levélben meghívásra azonnal válaszolok vagy személyesen is megjelenehetek. Vidéki megrendelések postán azonnal elküldöm.

Hölgyközönség

szíves figyelmébe ajánlom

tavaszi kosztümszövet és selyem raktáramat.

Varga Kálmán női szabó, Szék Ferenc-u. 39., I. em.

AKI

házat, vagy földbirtokot

venni vagy eladni akar,
forduljon bizalommalLustbader Adolf
ingatlanforgalmi irodá-
jához Révay-utca 2. sz.,ahol kisebb-nagyobb há-
zak, birtokok előjegy-
zésben vannak. Megbí-
zásokot ingatlanok ela-
dására és vételére elfogadok.

Telefon 931. szám.

Magánjáró gézgépeket

Kompond és stabil gézgépeket
Gőzcseplő garnitúrákat
Magánjáró lokomobilokat
Cseplőszekrényeket
Esztergapatokat
Herefejtőket
Elevátorokat
Motorokat
Gőzeket és
Gőzkazánokat

javítottan állapotban vásárol-
nak készpénzfizetés ellenébenFRIEDRICH TESTVÉREK
gépgyára, Temesvár.

Lapkihordó pár

felvételek.

Cím a kiadónivatalban.

6502—1917.

Hirdetmény.

A m. kir. Ministeriumnak az öntött vas töredék forgalmának szabályozása tárgyában kelt 466—1917. M. E. sz. rendeletét a követ-
kezőkben teszem közzé:

Vasöntőddével bíró üzemeknek öntött vas töredéket bel és kül-
földön csak az alábbi szabályok szerint szabad bevásárolniuk. Öntött
vasöntőddével egyébként, a vasöntőddével bíró üzemeket kivéve, min-
denkor szabadon vásárolhat és mindenkinek szabadon eladhat.

Az 1. §-ban meghatározott célokra szükséges öntöttvasöntőddék
beszerzésének vizsgálata és a beszerzett anyagnak az első bekezdé-
sében említett üzemek között való elosztása végett Budapesten „Ön-
töttvasöntőddék bizottság” alakították.

Azok a vasöntőddével bíró vállalatok, amelyeknek öntöttvasöntő-
ddékre van szükségük, ezen szükségletüket az „Öntött vasöntőddék bizottság”
használtára szerint nála jelentsék be. Mindenki, aki öntöttvasöntő-
ddékekkel kereskedik, ugyszintén minden vállalkozó az öntöttvasöntőddék
készletében baáló változást havonta legkésőbb a következő hónap
nyolcadik napjáig az „Öntöttvasöntőddék bizottság”-nak bejelenteni.

Előzőben a bejelentést az 1917 évi április hó 8 ik napjáig kell
megtenni. A jelen rendelet életbelépésének napjától kezdve bármiféle
öntöttvasöntőddéket a magyar szent korona országainak területén ki-
vül eső helyre csak a kereskedelemügyi miniszter engedélyével szabad
elcszállítani.

Aki bármiféle öntöttvasöntőddéket a jelen rendelet ellenére szállít-
lás végett engedély nélkül fuvarozásra felad, szerez be, vagy ad el,
öntöttvasöntőddékesületét a jelen rendelet ellenére be nem jelenti, vagy
nem a valóságnak megfelelően jelenti be, amennyiben cselekménye
súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kizárást követ el és hat
hónapig terjedhető elzárással és kétszer koronaig terjedhető penzbün-
tetéssel büntetendő.

Arad, 1917. március 17.

Grösz, főkapitány.

Ertesítés!

A n. é. hölgyközönség szíves tudomására hozom, hogy
Andrássy-tér 5. szám alatt (a Lloyd palotában) női
kalapszalont nyitottam.

Éveken át a külföld legnagyobb városaiban működtem
és így munkám a legényesebb izlésnek is megfelel.
Átalakításokat modell után vállaltok, régi formákat is
hasonlókép alakítok. Kosztümökhöz való kalapot azonnal
készítek.

Szíves pártfogást kér

1577

MOHR D. Andrássy-tér 5. (Lloyd palota).

Szigoruan rituális

bort és szilvóriumet

אשר פנה אצל

özy. Krauszmann Sománé

Asztalos Sándor-utca 9. 2199

Málna szörp,
Rum,
Likör,
Pálinka,
Eszenciák.

Megrendelhetők viszontelárusítók
résztára

Erényi Tivadar

kereskedelmi ügyökségénél
Arad, Szék Ferenc-utca 39.
Telefon 11—43.

Ucska, használt

ólomcsöveket

és egyéb

ólomtárgyakat

megvételre keresünk.

Aradi nyoma részvénytársaság.

Fagydagánatok

szüntetésére legjobb
szer a

FRIGIN.

elmulasztására,
nagyviszketeg-
ség biztos meg-Ara ecsettel és utá-
stással 1 korona.

Legfájdalmasabb tyukszeméltől

a Hajós-féle ANAGALLIN használata által. — Kezelése igen egyszerű, nem
piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázni kell az ANAGALLIN szóra.
Ara használati utasítással együtt 1 korona.

Polsocták

kiirtására a legsikeresebben és teljesen csak a „Phenol-
sav”-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, még a
petéit is kiirtja. Ara 1 üvegnek 1 korona.

Legjobb fekete hajfestő

állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni.
Ara 2 korona 40 fillér.

A fenti szerek kap-
hatók a készítőnél

Hajós Árpád

gyógyszer-
táraban

ARAD, Andrássy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évében az Aradmegyei Kórház számára.

Magyar gyógyborok

Kitünő minőségű hegyaljai fehér
édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző
gyógybor, vérszegények, láb-
badosok, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne
a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis
palack ára: 2 korona 80 fillér. Nagy palack ára: 4 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerosító szer,
finom fűszeres ízű, szon-
gító, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor.
Gyomorbeteg részére és ott, ahol a condurongó kéreg ja-
valva van. Egy palack ára: 3 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulaj-
donságait és kiválóan alkalmas a most
nehézén beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge
emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 3 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1845

Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját az alábbiak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetési ára 8 fillér. Vastagabb betűkkel 16 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat máhuzással kell jelezni.

A legkisebb hirdetés ára 1 korona.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Hirdetéseket délután 1/2 óráig veszünk fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

„Tavaszi napsugár”
Jellegére levél van a kiadóban. 2255

Egy tisztességes

20 éves házileány keresi egy öreg özvegy ur tisztességes barátságát, aki őt támogatásban is részesítené, választ „Örök hűség” jellegére a kiadóhivatalba kér. 2254

Alkalmazást keres.

Fűszerüzletben

teljesen jártas nő, jó bizonyítvánnyal állást keres. Cim a kiadóban. 2259

Intelligentes deutsches

Fräulein sucht Stelle zu grösseren Kindern oder als Stütze der Hausfrau Briete erbeten unter „die Fleissige.” 2268

Alkalmazást nyer.

Tisztességes bejárónő

felvétetik. Beresényi Miklós-u. 10 2266

Gróf Zelenkiszombrafi erdőkezelőségénél mezőnyvezető keresetk.
Ajánlatok forduljanak fenti címen. 2264

Bejárónő

keresetik a reggeli órákban. Cim a kiadóban. 2260

Két intelligens kisasszony

állást nyer üzletben és köcsönkönyvtárban. Kerpel Izsó. 2267

Gyermek és gépirásban,

valamint kereskedelmi, irodai teendőknél gyakorlott alkalmazott keresetik. Cim a kiadóhivatalban. 2206

Jó bizonyítvánnyal

biró szobaleány uri háznál április 15-re felvétetik. Cim a kiadóban.

Megbízható,

komoly boltiszolga felvétetik. Cim a kiadóhivatalban. 2227

Német nevelőnő

keresek a délutáni órákra 1 gyermek mellé. Kertész Katica, Petőfi-u. 11. 2228

Laphirdető-pár

jó fizetéssel felvétetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7891

Egy ügyes lina kitaláló

jó fizetéssel, nyomdákban felvétetik.

Ingatlan.

Egy emeletes bérház

teljesen jókarosan tartott 10 lakással eladó. Szál-utca 2b. 1425

7 és 1/2 magyar hold

szépiskvésű, jó szőlő Gaisán eladó. Gantner János Arad, Bohus-palota. 2212

szőlő,

villamos megállónál, déli fekvésű, nyaraló kolnával, felszínre vagy bérbeadó. Cim kiadóban. 2211

Thökölyi Imre-utca 59 számú

bérház, 8 lakással, szabad kézből eladó. Bővebbet Vlati Istvánnál, Lővész-utca 5/b. sz. 2225

Üzletek.

Üzlethelyiség kiadó

Szabadság-tér 5-6. szám. Bővebbet/Hammer Vilmos villanyműszerésznel. 1028

A 1566 legforgalmasabb helyen

egy igen forgalmas és emög... es... betegségek miatt, kedvező feltételek mellett eladó. Cim a kiadóhivatalban. 2262

Eladó szoba.

Nagyzerenden, a község közepén, az alomtól 150 lépésre, betegségek miatt nagyforgalmu szűcsüzlet, korlátot tartalmazó szoba, trafik, denaturált szesz maradványai, víz, gáz, és földi berendezéssel együtt, április 25-én a helyszínen árverésen eladatik. 2266

Lakást keres.

Háromszobás

lakást villany, kerttel, udvarral májusra keresek. Baromfi nevelhetet háztulajdonosával együtt, laplákkal alá nem. Cim Wesselényi-u. 26. 2253

Kiadó lakás.

Két szobás

butorozott szoba kiadó Regi zongora és cimbalom eladó. Cim a kiadóban. 2262

2 szoba

butor nélkül, villanyvilágítással, esetleg fürdőszoba használatával, május 1-re kiadó. Ugyanott egy teljesen új műbútorral eladó. Cim a kiadóban. 2238

Gyógyászat.

Ruh és visketegek

elleni fehér kenőcs kapható Ferenc-téri Vajdits-gyógyászterében. Kis tégely 1 korona 50 fillér, nagy tégely 3 korona. 6171

AN Anusol

aranyér-kupokat mindenképpen pótolják a Haemorrhoid-kupok, azonos összetételű kolytán hatású is teljesen azonos, ára 3 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár Arad. 12

Vétel és eladás.

Csárdákirályné

és az összes zeneműjónások állandóan kaphatók Deak Bela könyv- és papírkereskedésében, Forray-utca. Telefon 902 szám. 871

Három darab 3 éves fajbír

eladó. Értekezhetni K. Fodor József tulajdonosnál. Kevermesen (Csanád.) 2263

3 szobás lakás

villanyvilágítással, kiadó. Bővebbet Kőzép-utca 17. 2269

Cseplőgarnitúra eladó

Zimándközön. Bővebbet ugyanott a községi bírónál. 2216

Cseplőgarnitúra

8-as felszereléssel, szijakkal eladó. Bővebbet Vlati Istvánnál, Lővész-utca 5/b. szám. 2226

Különféle.

Nincs helyen.

Használjunk helyette Trichloräthylent, nem robbanó, meg nem gyújtható, nem bűzös, piszere az előbbinek, ennél sokkal határozottabb, ára 70 fillér. Hehs Vilmos gyógyszerár, B. thány utca. 1403

irógépek

új és használt, üzemeltetők, szakszerű javítások, irásmenték és sokszorosítók, géprás tanítás Bodnár József irógépszaküzletében Satacz-utca 8. Telefon 11-41. szám. 421

Bérbé kerestetik

Arad város határában, konyhakertészetnek alkalmas, öntözhető vagy erre berendezhető 8-10 holdas földterület, továbbá egy, a bolgár kertészethez értő kertész. Ajánlatok az Aradi és csanádi vasutak Maganüzemü központi felügyelőséghez, Jozsef főherceg-ut. 22. szám, III. bejárat, ajtó 6. sz. alá intézendők. 1868

A drága vaníliát

teljesen pótolja a pompás zamatu Vanílión, egy zacskó ára 14 fillér. Cukraszoknak, vendéglősöknek nélkülözhetetlen. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár. 12

Apróhirdetések

az „Aradi Közöny” részére felvételnek a Messenger boy... Deak Ferenc-u. 8. Ugyanitt szabats az „Aradi Közöny.”

Cognac:

Keglevich,
Dékany, Marty,
Adriatica gyártmány,

valamint likőr és rum, palackokban beszerezhető nagyban és kicsinyben 2054

Weiszberger Sámuel

utódánál

Körösvölgyi Palikaraktár

Arad, Andrassy-tér 5. Telefon 651.

A adi és csanádi egyesült vasutak menetrendje.

Érvényes 1917. évi április 1-től.

Aradról Szegedre indul:

Személyvonat reggel 6.40
Személyvonat délután 4.18

Aradról Szegedre érkezik:

Személyvonat délber 12.00
Személyvonat este 9.81

Szegedről Aradra indul:

Személyvonat éjjel 3.06
Személyvonat délután 3.17

Szegedről Aradra érkezik:

Személyvonat reggel 7.39
Személyvonat este 7.51

Aradról Brádra indul:

Motoros vonat reggel 7.03
Személyvonat délután 12.48

Aradról Brádra érkezik:

Motoros vonat délután 1.16
Személyvonat este 7.48

Brádról Aradra indul:

Személyvonat éjjel 8.00
Motoros vonat délután 2.15

B ádról Aradra érkezik:
Személyvonat délelőtt 1.00
Motoros vonat este 8.48

Borosjenőre Osermőre indul:

Vegyes vonat délelőtt 9.32
Vegyes vonat este 8.32

Osermőre Borosjenőre indul:

Vegyes vonat reggel 6.32
Vegyes vonat délután 4.36

Mezőhegyesre Kétegyháza indul:

Motoros vonat reggel 8.37
Motoros vonat este 6.20

Kétegyháza Mezőhegyesre indul:

Motoros vonat reggel 5.48
Motoros vonat délután 3.48

Ujszentannáról Kétegyháza ind:

Motoros vonat reggel 9.25
Motoros vonat este 8.09

Kétegyháza Ujszentannára ind:

Motoros vonat reggel 5.28
Motoros vonat délután 3.01

Borossebesről Menyháza indul:

Motoros vonat este (július 1-től - augusztus 31-ig) 6.35
Vegyesvonat délelőtt 10.25

Menyházáról Borossebesre indul:

Vegyesvonat délután 2.30
Motorosvonat reggel (július 1-től augusztus 31-ig) 5.12

Több ezer elsőrendű

Szőlőkaró

eladó Gróf Zselénki zimbrói erdőkezelőségének faraktárában Arad, Nagyváradi-ut 12. 2119

Tiszta, jó minőségű

házi szappan

nagyobb mennyiségben megvételre kerestetik.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

Is három nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle ANAGALLIN használata által. Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázni kell az ANAGALLIN szóra. Ára használati utasítással 1 korona.

Dyongyfenér fogakat nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget desinficiálja, utóíze igen kellemes. Ára egy porcellán-szetelencének 80 fillér.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrassy-tér 22. sz. (Menyháza) szemközti.)